

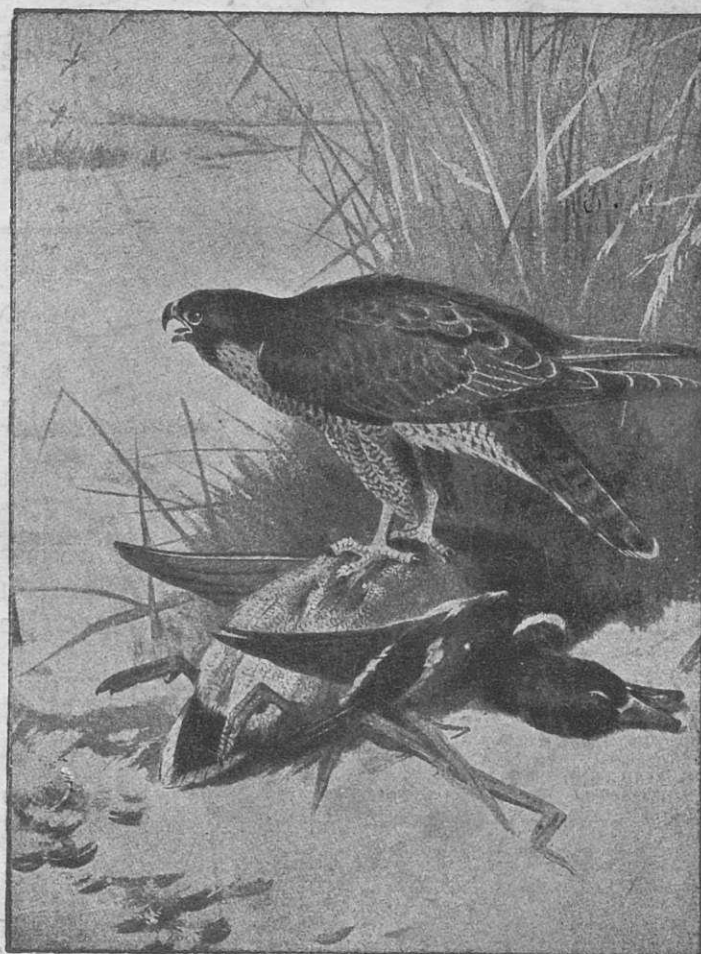
ча III

СЛОВНА ПРОСВѢТА

Година
III

Книга
6-7

Съдържание на брой 6-7, год. III.

1. Иванъ Сокачевъ — Ловци, пазете и развъждайте!
2. Алекси Петровъ — Прелитането на птицитѣ
3. Аленъ Макъ — Риболовецъ, свивай мрежа! (стихотворение)
4. Лазаръ Пулиевъ Сучурумски
5. Асѣнъ Кацаровъ — Поръ-зайчаръ
6. Проф. М. М. Новиковъ — Светящитѣ животни
7. Ловенъ и рибарски речникъ
8. С. В. — Зимнитѣ неволи на дивеча
9. Следъ единъ сполучливъ ловъ на глигани въ Родопитѣ (снимка)
10. Георги Т. Панчевъ — Една напасть за дребния дивечъ
11. Изкопаеми останки отъ предисторически животни
12. Гр. Ив. Грозевъ — Развъждане на пѣстървата
13. Риболовство въ Русенския окръгъ презъ 1927 г.
14. Решение на Бургаската Търговско-Индустриална Камара по риболовството.
15. А. Кайотъ — Дѣцата на вълцитѣ
16. Горски царъ — Спомени (разказъ)
17. Подполковникъ Н. Подгоровъ — Заякътъ (разказъ)
18. Какъ да направимъ сами добри тапи за ловни патрони
19. Т. Драгановъ — Ловци (стихотворение)
20. Отъ тукъ — отъ тамъ.
21. Книжнина
22. Наша поща

СП. ЛОВНА ПРОСВѢТА

Година III

Месечно илюстрирано списание за проповѣждане обичъ и познаване на природата; ратува за закрила на природнитѣ богатства; за ловна и риболовна просвѣта, ловно и риболовно стопанства и спортъ

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ СЪВЕТЪ

Редакторъ: Ив. Сокачевъ

Излиза всѣки месецъ освенъ юлий и августъ. Абонаментъ за година 100 лева, за ловни дружества 200 лв., за читалища 80 л. и ученици—50 лв. Препоръчано отъ Министерството на Земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Съ безплатна притурка Ловно календарче-справочникъ.

Редакция и Администрация ул. Узунджовска № 10.

Ловна Пресвета

Редакторъ
Ив. Сокачевъ.

Иванъ Сокачевъ

Ловци, пазете и развъждайте!

Милиони малки гжсенички нападнали боровитъ гори на Родопитъ и Пирина и бавно, но успѣшно извършватъ своето опустошение. Върху цѣли пространства изчезнала вѣчната зеленина на борикитъ и тжжно останали да стърчатъ осиротѣли клони. Дивечътъ напусналъ тази опустѣла гора.

Опустошението на гжсеницитъ се ширило все по-вече и по-вече, а тамъ човѣкътъ стоялъ нѣмъ и безгласенъ зритель предъ тази напасть. Ние се стрѣскаме предъ стихията и бедствието, само когато засегне, макаръ и крайчеца на нашия дворъ. Иначе: „и нѣмѣмъ и се смѣмъ“, както казва великиятъ поетъ.

И трѣбвало да премине случайно изъ тѣзи загрозени мѣста Н. В. Царя, за да види едно тъй ясно очертано зло за горитъ на Родопитъ и Рила, да го посочи, дори на специаластитъ, и да имъ каже: „Побързайте да поведете борба съ тази напасть, докато не е късно. Загрижете се за хубавата наша природа, за тия борики, които съставляватъ $\frac{3}{4}$ отъ богатството и сръдство за преживяване на околното население!“

Нѣколкото чифта ножички за рѣзване гжсеничнитъ гнѣзда, които Н. В. изпратилъ тамъ сж единъ символъ, единъ знакъ, едно подсещане, което никога не трѣбва да забравя населението отъ този край.

Когато се привърши работата съ тѣхъ, тѣ трѣбва грижливо да се запазятъ въ нѣкой отъ горскитъ домове въ нашитъ борови гори, като единъ споменъ отъ времето когато Държавниятъ глава е трѣбвало самъ да изпраща сръдства за борба съ бичоветъ на природнитъ богатства и красоти.

Единъ споменъ който постоянно да ни наумява за онѣзи грижи, които дължимъ на хубавата българска природа, грижи отъ които се чувства такава бедностъ въ нашата народна душа . . .

* * *

Тюленътъ е единъ отъ „природнитъ паметници“ на нашето Черно море. Единъ отъ малко уцѣлѣлитъ остатки на богатата нѣвгашна фауна . . . Малцина знаятъ, че едва отдѣлни семейства сж се запазили на две три мѣста по нашето Черноморско крайбрѣжие. Наистина, ние сме още далечъ да ценимъ тия рѣдки и скъпи дарове на природата и дори, когато ги охраняваме съ най-строги закони, намираме възможностъ да ги унищожаваме. За тюленътъ, макаръ че той е сжщински природенъ паметникъ по нашето черноморско крайбрѣжие, законодателътъ не бѣше се сетилъ на време и не бѣ се постаралъ да запази тѣзи малко число екземпляри, оцѣлѣли презъ вѣковетъ до днесъ.

Едва въ проекта за изменение закона за лова, внесенъ по частенъ починъ въ камарата презъ 1927 год., се предвиждаше забраната на тюлена въ териториялнитѣ води на царството. Но този проектъ не стана законъ.

И ето недавна рибари край с. Бѣла (Варненско) уловили единъ живъ тюленъ и той щѣлъ да послужи за панаирджийски цели, ако пакъ не бѣ една воля, изхождаща отъ Н. В. Царя, която бързо се намѣси и предотврати похабяването на този рѣдъкъ за нашата фауна екземпляръ.

Тюленътъ бѣ пуснатъ въ морето, а рибаритѣ които го заловиха, бѣха наградени отъ Царя, не за своя подвигъ като ловци, а за това че се отричатъ отъ ловното си право.

И тукъ единъ съ дълбока смисълъ урокъ — за всички, които общуватъ съ великитѣ творби на природата.

Днесъ, иска да каже Н. В. Царя, не е време когато е подвигъ да убиешъ, да уловишъ, да унищожишъ. Днесъ когато природата трѣпне предъ опустошителството на човѣка, когато горитѣ плачатъ отъ неспирнитѣ и безсистемни удари на брадвата, когато цвѣтата чезнатъ изъ лжи и усой, и птичкитѣ не виятъ вече гнѣзда изъ храсталаци и дѣбрави, днесъ . . . е подвигъ да спасишъ и пуснешъ на свобода уловеното рѣдко животно, да залешишъ сипеи и урви, да охранявашъ диве-

вѣкъ да унищожимъ онова върху сътворението на което всесилната природа е работила съ такова постоянство презъ течение на стотици хиляди години? Трѣбва ли „безсилния човѣкъ“ да използва въ такова разрушителство къмъ природата, онѣзи превъзходства на творчество и умъ, които самата тази природа му е предпредила и дала?

Не! — не трѣбва! Този позивъ се чува въ всички страни по земното кълбо и мълчаливо, но сигурно и наложително къмъ насъ го отправя Държавниятъ глава чрезъ своитѣ многобройни примѣри за защита на природнитѣ богатства.

Специално за българскитѣ ловци този мълчаливъ, но убедителенъ позивъ чрезъ примѣръ, има особено значение, защото като изхожда отъ Държавния глава, едновременно той е и позивъ на първиятъ въ редоветѣ ни сдруженъ ловецъ.

Потрѣбно е да не се спираме само предъ отдѣлнитѣ факти, а да ги разгледаме въ тѣхната общностъ, за да видимъ ясно, че въ дѣлата на Н. В. като ловецъ, се прозира една система и единъ настойчивъ позивъ къмъ ловцитѣ: „Пазете и развъждайте, ловци!“

Известно е — това се хроникира въ нашата ловна книжнина — че Н. Величество отпусна за развъдъ елени-лопатари на Видинското и Русенско ловни дружества, фазани даде за Бръзничкото дру-

Фиг. 1. Изгледъ отъ учредения отъ Варненската окръжна ловна управа ловенъ развъдникъ за елени лопатари подарени стъ Н. В. Царя за гората „Генишъ ада“ заедно съ бждещата ловна хижа.

чтъ, рибата, гората и всичко онова що е сътворила природата въ нескончаемия низъ на вѣковетѣ!

Нима трѣбва въ по-малко отъ единъ

жество, за Карловскитѣ бани. Фазани пусна за свободно отвъждане въ парка на двореца Врана, отдето при една добросъвестна грижа на ловцитѣ, тѣ мо-

гатъ да се разселятъ далече изъ околността. Така е станало съ пуснатитъ въ Карловско фазани, които отъ 15 преди 3 години наброяватъ по-вече отъ 300 и сж се разселили на далечно разстояние отъ мѣстото на първото си гнѣздо.—Наскоро Н.В. Царя повторно отпуста лопатари за подпѣлване загубенитъ екземпляри на Видинското и Русенското дружества. Съ готовностъ той би далъ на вредъ, кждето се почувствува нужда отъ тѣхъ, стига само да се обезпечи тѣхното запазване и размножаване.

дещата организация на други подобни ловно стопански предприятия.

* * *

Въ басейна на рѣка Голѣма Камчия, южно отъ нейното гористо легло, до гърбела на Еминската планина, върху разклоненията на Източниятъ балканъ, се разстилатъ най-богатитъ и най-разнообразни широколистни гори на България.

Отдалечението до недавна отъ ж. п. линии, сравнително слабата населеност на този районъ, сж позволили въ теч-

Фиг. 2. Единъ изгледъ отъ заградената частъ въ развѣдника на Варненската ловна управа Въ долчинката струятъ водитъ на бистъръ горски изворъ.

Но безспорно е, че най-сериозенъ опитъ за тая цель се предприе напоследъкъ отъ ловнитъ дружества въ Варненския ловенъ районъ, дето въ съдействие съ Трудовото горско стопанство „Тича“ се предприе уредбата на единъ истински ловенъ развѣдникъ въ широкъ мащабъ, за който Н. В. Царя съ готовностъ отпуста седемъ лопатара на първо време.

И тукъ ние ще запознаемъ нашитъ читатели съ това първо по рода си крупно начинание отъ ловно-стопански характеръ, което, като примѣръ и като начало, ще има да изиграе голѣма роль за бж-

ние на последния половинъ вѣкъ да се запазятъ отъ опустошение наследенитъ отъ вѣковетъ хубави и девствени гори.

То се знае, че и тукъ, особно въ съседство на населенитъ мѣста, бравата на човѣка и немилостивата коза, сж извършили мжчнопоправими разсипни. Но все пакъ, ако се качите на срѣдинния и високъ връхъ „Голешъ“ при с. Голица, предъ васъ ще се открие на десетки километри около връстъ едно море — едно зелено море отъ хубави гори, между които нивитъ на малкото селища се виждатъ като бледожелти петна. Чакъ до морето,

което се губи въ синевина и омара, се разстила тая пленителна горска зеленина. На северъ, дето ленивата р. „Тича“

Фиг. 3. Моментъ, когато се пускатъ еленитѣ отъ съндъцитѣ, съ които сж прекарани по трена отъ двореца Кричимъ до развждника.

(„Гол. Камчия“) отнася къмъ морето своитѣ вѣчно размжтени води, единъ лесъ, като огромна змия се кжта отъ незапомнени вѣкове въ нейната тѣсна и богата долина и скрива подъ своитѣ гигантски клони и тежки сѣнки бавноструйната рѣка.

Този знаменитъ и едничекъ въ Европа по своя горски съставъ лесъ е прочутата „Лонгоза“ — нѣвгашното царство на елени, сърни, чакали и златки Вѣковни брѣстове, ясени и джбове, възйели до тридесетъ метра нагоре стѣбла и клони, обвити съ брѣшлянъ и павитъ, се разстилатъ надлъжъ по Камчията на около 40 клм. Нейде гората се стѣснява и почти се губи изъ тлѣститѣ ниви, а нейде се разширява до нѣколко километра.

Тукъ, ще каже всѣки, който премине изъ тая хубава гора, е приказното царство на фазанитѣ. Нивитѣ, които отъ дветѣ страни се разстилатъ край гората, богато биха кърмили десетки хиляди отъ тѣзи ловни кокошки. Високитѣ и клонести столѣтници сж единъ необходимъ подслонъ за нощуване на фазанитѣ, дето

биха били отлично защитени отъ своитѣ вѣчни врагове — лисицитѣ. А гжстиятъ подлесъ, преплетенъ съ брѣшлянъ и павитъ ще приюти на безопасно мѣсто за денуване многобройнитѣ фазанови семейства.

Това е класическото мѣсто за фазанитѣ и чака ловцитѣ отъ варненското приморие да проявятъ по-голѣмъ интересъ къмъ ония богати дарове, съ които природата щедро е изпълнила този край — за да не тжгуватъ изъ опустялитѣ отъ дивечъ поля.

Колко по-богати перспективи за масовъ развѣдъ на фазани ще се откриятъ въ нѣй-близко бждеще, когато се започне голѣмата експлоатация на гората и тлѣстия камчийски черноземъ бухне съ богатата и гжста подрастъ отъ млади брѣстчета, ясени и джбове, а пашата — този вѣченъ врагъ на гората и дивеча — се ограничи само въ известни мѣста.

На сѣверъ отъ Лонгоза, раздѣлени отъ тѣсна полоса богати ниви, между невисоки хълмове се разтилатъ хубавитѣ

Фиг. 4. На свобода въ оградата на развждника тѣ плахо оглеждатъ новото си мѣстожителство.

гори „Приморска“, „Генишъ ада“, „Коджа балканъ“ и „Балабанъ дере“ — около 600.000 декара. Гебешката рѣка, която

при с Долни Чифликъ се влива въ Г. Камчия, раздѣля на изтокъ чисто джбовитѣ Генишъ-адански гори отъ смѣсенитѣ: джбови и букови на Коджа балканъ.

„Генишъ ада“ до наскоро е отвѣждала голѣми еленски и сърнешки стада. Отъ тукъ е убитъ оня голѣмъ и величественъ еленъ, който препариранъ е красѣлъ на шето първо изложение — Пловдивското, а въ последствие е пренесенъ въ София, дето дълги години е съхраняванъ въ двора на покойния голѣмъ българинъ и голѣмъ ловецъ Ст. Стамболовъ.

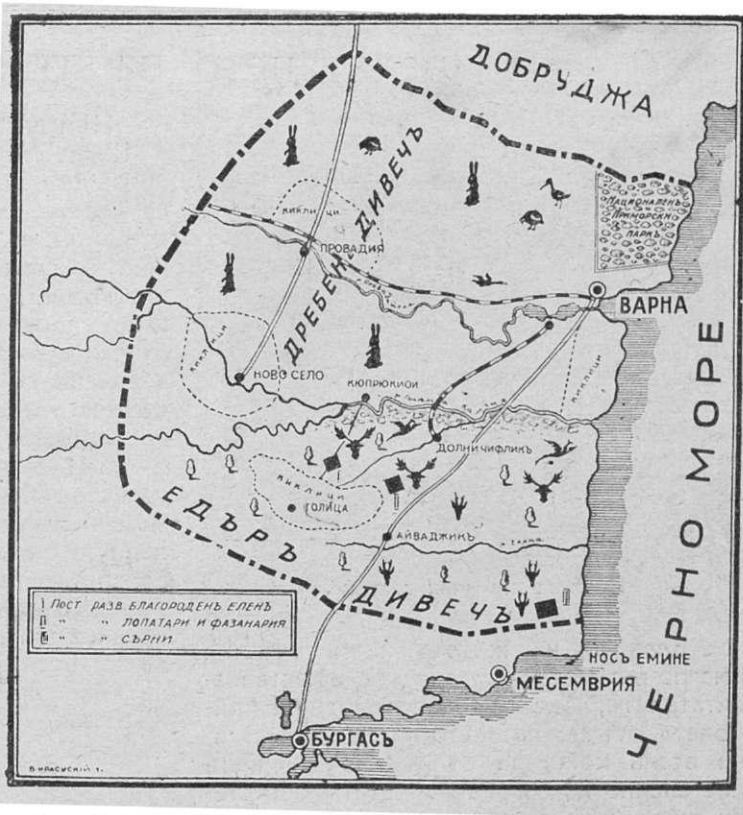
Днесъ Генишъ-аданскитѣ джбрави сж опустѣли отъ едъръ дивечъ и само отъ време на време преброжда еленъ отъ съседния Коджа балканъ, дето, по наше мнение, сж запазени най-много благородни елени. Именно, за да се посели отново съ дивечъ грамадния джбовъ лесъ „Генишъ ада“ днесъ съ съдействието и благоволенieto на Н. В. Царя се прави първиятъ сериозенъ и практически опитъ за организиране на единъ истински ловенъ развъдникъ.

За целта съ съдействието на Окржжната ловна управа въ Варна и Трудовото Горско Стопанство „Тича“ е пристъпено къмъ организирането на развъдника. Заградени сж около 300 декара съ яка дървена ограда, дето сж оставени отпуснатитѣ на първо време отъ Н. В. Царя 7 елена лопатари: 4 кошути и 3 елена.

Трудовото стопанство е отпуснало една сграда въ близостъ на развъдника, която ще служи за ловна хижа и жилище на управителя на развъдника — назначенъ вече отъ Окржжната ловна управа.

Една обширна зона отъ около 5000 декара около заграденото мѣсто ще бжде запазена отъ паша и ловъ.

Идеята за използването на този развъдникъ е следната: първоначално ще се отглеждатъ еленитѣ въ затвореното мѣсто, до като се развъдятъ достатъчно, за което благоприятствува както величината на зграденото мѣсто, така и растителността въ развъдника. Следъ това частъ

Фиг. 5. Идеална карта за ббждещето стопанисване на дивеча въ Варненския окржгъ съ огледъ на запазването и развъжданто му, споредъ мѣстнитѣ условия.

отъ приплодитѣ ще се пущатъ на свобода, като въ самия развъдникъ се запазва едно гнѣздо, което да обезпечи пълното запазване на тоя видъ дивечъ. Пуснатитѣ на свобода елени ще се разселватъ изъ околнитѣ гори и по този начинъ ще се създадатъ и условия за тѣхния ловъ.

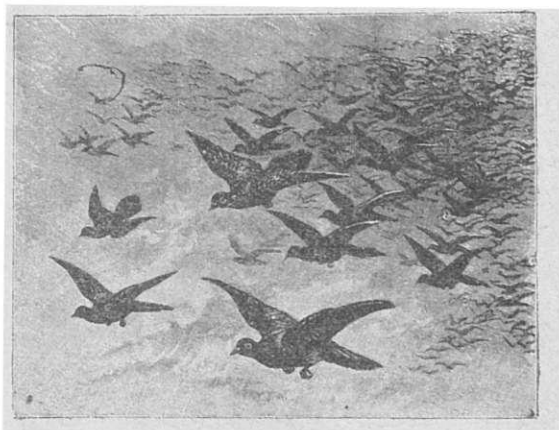
Създаденъ по този начинъ развъдникътъ, ще се обзаведе постепенно и съ една фазанария за отглеждане на малки фазани, които следъ това ще се пускатъ на свобода изъ мѣстата, благоприятни за целта въ варненския окржгъ.

Началото, което се туря съ инициативата на Н. В. Царя — като продължение на неговия позивъ изразенъ въ многократни примѣри за българскитѣ ловци, туря трайнитѣ основи на онази ловно-стопанска дейность, която ще има за задача да възвърне на българската природа богатството ѝ отъ дивечови видове, за които се знае че могатъ да приживяватъ и се развъждатъ въ България.

За да успѣе всичко това отъ варненскитѣ ловци се иска воля и постоянство.

Алекси Петровъ

Прелитането на птицитѣ.

Прелетъ на диви гълъби.

Едва ли въ живота на животнитѣ има по-интересно явление за естествоизпитателитѣ, ловцитѣ и любителитѣ на природата, отъ прелитането на птицитѣ. Всѣка есенъ може да се наблюдава какъ постепенно изчезватъ пернатитѣ обитатели на нашитѣ гори, поля и блатата.

Колкото повече опадватъ листата, колкото повече тревата свежда къмъ земята увѣхналитѣ си стебла, колкото по-силно се чувствува въ въздуха близостта на зимния мразъ, толкова по-скоро изчезватъ птицитѣ; ята следъ ята се скриватъ въ далечината на южния хоризонтъ и само малко останалитѣ видове, зимуващи у насъ, окрасяватъ безжизнения и еднообразенъ пейзажъ на настъпващата зима...

Обратното явление се забелязва презъ пролѣтътъ. Още не сж разтопени послѣднитѣ снѣгове, по размразенитѣ води се появяватъ първитѣ вестители на пролѣтътъ — гжскитѣ, лебедитѣ и нѣкои патици. Следъ тѣхъ, въ разцвѣта на пролѣтътъ, идватъ отъ далечни страни прелетни гости, и отново оживяватъ природата.

Толкова правилно, периодически, въ опредѣлени срокове отъ годината предвижване на птицитѣ отъ сѣверъ къмъ югъ и обратното, се нарича — *прелетяване*, което трѣбва да отличаваме отъ случайнитѣ скитания и странствувания на този или онзи видъ птици за търсене удобни и съ обилна храна мѣста.

На какви причини да отдадемъ това грандиозно преселение на много милиарди птици, на хиляди километри?

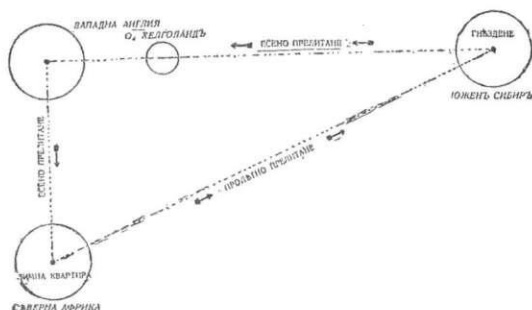
Нѣмскитѣ естествоизпитатели Адолфъ и Карлъ Мюлеръ сж предполагали, че презъ есенъта студътъ гони птицитѣ. Това мнение, прието отъ повече учени за истинно, е съвършено неоснователно. Ако въ сжщностъ студътъ бѣ причина на прелитането, то какъ да си обяснимъ, защо скорцитѣ, лѣстовицитѣ и др. малки птички отлитатъ отъ насъ презъ есенъта, а еднаквитѣ тѣмъ по оперение синигери, орѣхчета и др. видове оставатъ безъ вреда за себе си и преживѣватъ тежки зими.

Отъ друга страна е установено, че у насъ оставатъ само тия видове, които зиме и лѣте намиратъ храна въ опредѣлени мѣста. За това у повечето естествоизпитатели се сходя убеждението, че есенното прелитане се предизвиква изключително отъ недостигъ на храна. Това се потвърждава отчасти и отъ сравнително бавното есенно прелитане.

Птицитѣ постепенно отлитатъ къмъ югъ, като се задържатъ на мѣста, богати съ подходяща храна и чакъ следъ нейното изчезване, вследствие климатическиятъ промѣни, продължаватъ прелитането, докато достигнатъ мѣстата на зимуване.

Много по-трудно е да се обясни научно причината на пролѣтното прелитане, т. е. завръщането на ятата обратно на северъ.

Какво ги гони отъ областъта на зимуването, гдѣто храната бива винаги до-

Пътя на прелетнитѣ птици презъ островъ Хелголандъ

статъчна? Съ какво да си обяснимъ това стихийно, неудържимо стремление на стотици хиляди птици къмъ областъта на умѣрения, даже и студения пояс?

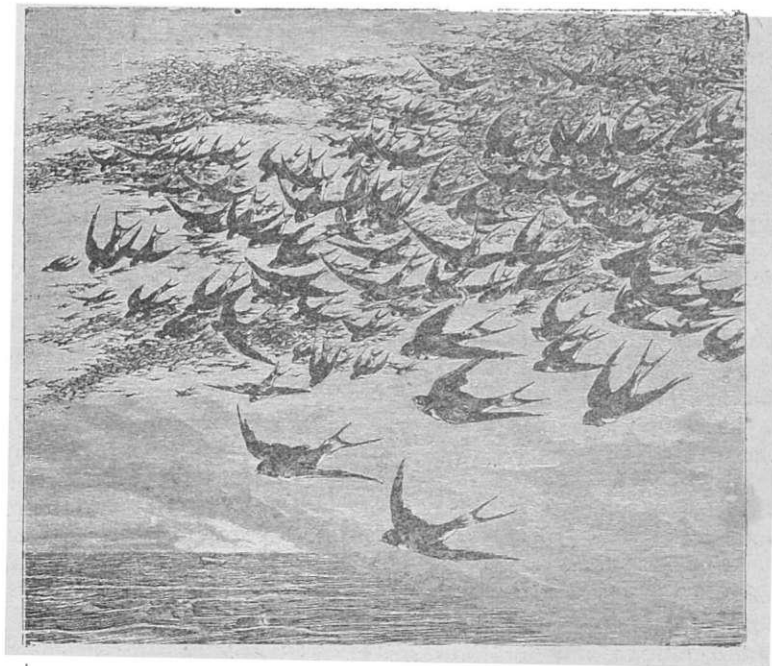
Загадка.

Негли нѣкоя друга за тѣхъ потребностъ, която не може да бжде удовлет-

ворена въ това време на югъ? Възможно е, напимѣрь, че въ тропическия поясъ на земното кълбо, не могатъ да се удовлетворятъ потребноститѣ по размножаването на птицитѣ, на които пречатъ настѣпващитѣ въ този пролѣтенъ периодъ страшни горещини и суши. Но това сж повече или по-малко остроумни предположения. Несъмнено факторитѣ на пролѣтното прелитане сж загнѣздени негде по-дълбоко и по-вече отъ ученитѣ сж наклонни да ги търсятъ въ климатическитѣ измѣнения на земното кълбо,

отъ тѣхъ летятъ нощемъ, но на нѣкои мѣста се забелязватъ прелитания и денемъ. У насъ, не сж още опредѣлени точно посокитѣ на прелитането—съ това никой не се е занимавалъ, въпрѣки че ловната организация можеше много да допринесе за това проучване.

Като говоримъ за прелитането, необходимо е да поменеме и за два други въпроса, въ свръзка съ него: бързината и височината на която се извършва прелета. По тѣзи въпроси сж правени много наблюдения отъ естествоизпитатели

Милиони ластовички прелитатъ надъ Сръдиземно море и тукъ ставатъ често пжти жертва на ненаситния човѣкъ.

които иматъ мѣсто въ най-близкитѣ до насъ геологически епохи.

Въобще, всички теории за прелитането на птицитѣ иматъ много слаби мѣста и трѣбва да признаемъ, че това любопитно явление въ живота на птицитѣ остава и до сега единъ отъ тия тайници на природата, които сж още неизяснени отъ съвременната наука.

Но, ако и да остава загадка самата причина на прелитането, то, благодарение добре воденитѣ специални наблюдения въ западна Европа, неговата техника е доста добре изучена.

Преди всичко очебиешче е, че птицитѣ следватъ при прелитането свършено опредѣлени пжтища. Повечето

като Хумболдъ, Кобелтъ, Дикенсъ, Бремъ и Гетке. Последния 50 години е наблюдавалъ прелета отъ Хелголандския фаръ*), при устието на р. Елба.

Установено е, че птицитѣ летятъ на височина отъ 5 м. на горе. Нѣкои видове се издигатъ на невѣроятна височина, така напимѣрь, астронома Рикко въ Парижъ е наблюдавалъ ято жерави, които сж летѣли на грамадна височина — били едва видими.

Има много обяснения за издигането на птицитѣ на такава височина при прелитането, но никое отъ тѣхъ не е дока-

*) Б. Р. Вижъ книгата на Gätke — Die Vogelwarte Helgolands.

зано. Предполага се, че когато се намират на такава височина, тѣ по-лесно се ориентирват, понеже за зрението им се открива по-широко поле. Друго предположение е, че въ по-разреденитѣ слоеве на атмосферата, по-лесно се лети.

Бързината, съ която се извършва

Прелетъ на шъркели.

прелитането у нѣкои видове достига изумителни размѣри. Ето нѣколко цифрови данни: пощенският гълъбъ лети съ 75 километра въ часъ, лѣстовицата — 107, синегушката, по изчисленията на Гетке — 300 километра, а даже гарванътъ развива бързина до 200 клм. въ часъ.

И така виждаме, че добититѣ данни не могатъ да бждатъ обяснени отъ науката и право казва Гетке — „че всичко, което знаемъ до сега за прелитането, ни дава ржководната нишка, при помощта на която бихме могли да узнаеме сжщността на това загадъчно явление“.

За изучаване прелитането на птицитѣ въ нѣкои крайбрѣжия на Европа има уредени специални станции за наблюдения.

Една отъ най-важнитѣ такива станции е Хелголандската — завеждана отъ основаването си отъ орнитолога Гетке, който ни дава най-много и най-достовѣрни сведения, добити съ усиленъ дългогодишенъ трудъ.

Сътрудници на тия станции сж орнитологическитѣ сдружения, каквито има почти въ всички културни страни. Както тѣ, така и станциитѣ, за да установятъ пжтя на движението на прелетващитѣ ята, хващатъ екземпляри отъ различни

видове птици, поставятъ имъ на краката алуминиеви прѣстени съ надписи: кога, кжде и отъ кого сж поставени и наново биватъ пускани на свобода. Тия дружества и станции съобщаватъ за поставянето на прѣстенитѣ на всички свои клонове и природонаучни дружества изъ цѣлъ свѣтъ, съ молба, ако бждатъ заловени или убити такива отбелѣзани птици, прѣстенитѣ имъ да се изпращатъ на поставения върху имъ адресъ.

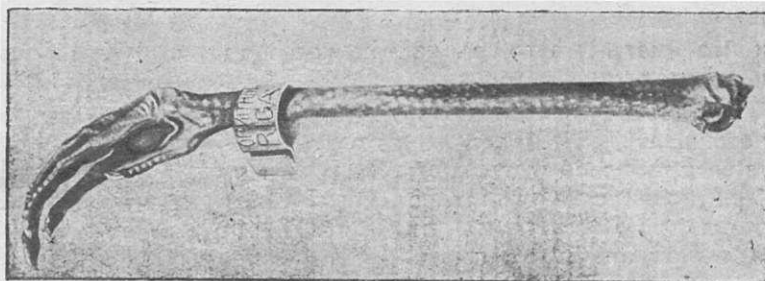
Фигура 1 ни показва пжтя на птицитѣ ята минаващи презъ о. Хелголандъ, установенъ отъ тамошната станция по срдствомъ поставенитѣ отъ нея прѣстени на птици, които въ послѣствие сж били убивани въ Африка или Сибирь.

Каква полза може да се принесе съ поставяне прѣстени на краката на птицитѣ, за изучване прелетяването, показва долното съобщение на птичата станция *Rossitten*: презъ 1911, 1912 и 1913 год. придворниятъ ловецъ Диетцъ отъ Тапгуна при Петербургъ, поставилъ на 20 малки (още въ гнѣздото) бекаси прѣстени отъ станцията *Rossitten*. Отъ тия 20 бекаси 5 били убити въ разни страни на Европа, именно:

1. Съ прѣстенъ поставенъ на 3 юлий 1911 г., убитъ на 12 декември 1911 год. въ *Cartex d'Armagnac*, департаментъ *Gers* въ южна Франция. Разстоянието отъ Тапгуна до тамъ, по права линия е 2625 клм.

2. Прѣстенъ на 21 юлий 1912 година, убитъ презъ декемврий 1912 година въ *Bisignano* въ Истрия. Разстояние — 1900 километра.

3. Опрѣстенъ на 16 юлий 1913 год. Убитъ на 15 ноемврий 1913 г., въ *Eden-*

Кракъ отъ щъркъ съ поставенъ прѣстенъ отъ Орнитологичната станция въ Рига и убитъ въ [България.

bridge, южно отъ Лондонъ. Разстояние — 1600 клм.

4. Опрѣстенъ на 9 юли 1913 година. Убитъ въ началото на януарий при *Ostende* въ Белгия. Разстояние — 1650 клм.

Това сж бекаси отъ есенното прелетяване и презимуване, а бекастът № 5, отъ пролѣтното прелетяване.

5. Опрѣстенъ на 27 юлий 1912 год. Убитъ при завръщането си къмъ мѣстото за гнѣздене, на 24 мартъ 1913 год., южно отъ Landau въ Германия. Разстояние — 1850 клм.

И така, отъ горното научаваме, че за зимна квартира на бекаситѣ които гнѣздатъ въ северозападна Русия, служатъ следнитѣ страни: южна Франция, Истрия, южна Англия, Белгия и Рейнската областъ въ Пфалцъ (Германия).

Отъ събранитѣ свѣдения отъ г. Д-ръ Ив. Бурешъ, директоръ на научнитѣ институти на Н. В. Царя, до сега у насъ сж убити следнитѣ птици, носещи прѣстени на краката си:

1. *Ciconia alba* (обикн. щъркелъ) Поставенъ му прѣстенъ презъ юний 1923 г. въ Savi при Будапеща. Убитъ на 15 юлий 1925 г. въ с. Куртово Конаре.

2. *Ciconia alba*, опрѣстенъ презъ 1911 год. въ Mezöcsat, южно отъ градъ Miskolcs — Унгария. Убитъ при Ямболъ на 17 августъ 1911 г.

3. *Ciconia alba*, опрѣстенъ презъ 1925 г. при Verdavoe — Унгария. Убитъ въ януарий 1926 г. при Ямболъ.

4. *Ciconia alba* опрѣстенъ на 10 августъ 1909 г. въ Aratin на Дунава — Унгария. Убитъ на 19 августъ 1912 г. при с. Хасъ-бегликъ (Карнобатско).

5. *Ciconia alba*, опрѣстенъ на 3 юлий 1925 год. въ Курландия, съ прѣстенъ отъ Рига (вижъ фигурата). Убитъ на 8 октомври 1925 г. въ с. Джефеларъ.

6. *Ciconia alba*, опрѣстенъ на 13 юли 1927 г. въ Csobát — Унгария. Убитъ при с. Карашъ презъ августъ 1927 г.

7. *Larus ridibundus* (чайка смѣхулка), опрѣстена презъ май 1914 г., като малка въ Velence see (южно отъ Буда-Пещъ), убита на 6 ноември 1914 г. при Т. Парджикъ.

8. *Ardeola taloides* (гривеста чапла), опрѣстена на юни 1908 г. въ Obedica — Rova на р. Sava. Убита презъ юни 1911 год. при Ломъ.

9. *Upupa epops* (папунякъ), опрѣстена въ Nependorf при Hermanstat (Седмоградско) съ прѣстенъ отъ Helgoland презъ 1927 г. Убитъ при Ст. Загора отъ г. Червенаковъ въ августъ 1927 г.

Отъ тѣзи оскъдни сведения можемъ да заключимъ, че България е на пътя на много прелетващи къмъ югъ и връщащи се отъ тамъ ята, нѣкои отъ които оставатъ да гнѣздатъ, а други я иматъ за почивна станция.

Тази година Дирекцията на Царския природонаученъ институтъ на Н. В. Царя възнамѣрява да се снабди съ прѣстени отъ нѣкоя птича станция, за да ги раздаде на любители, които биха се ангажирали да ги поставятъ на заловени прелетни птици, та по този начинъ да се положи началото за изучаване пътя на тия птици, които лѣтуватъ или само минаватъ презъ страната ни.

Ако бжде убита птица съ прѣстенъ на крака, нека кракътъ ѝ, заедно съ прѣстена бждатъ изпращани до Дирекцията на Царския Музей, която ще има грижата за по-нататъшното имъ препращане.

Аленъ Макъ.

Риболовецъ, свивай мрежа!

Риболовецъ, свивай мрежа,
Въдичката прибери,
А въ душа си, въвъ сърдцето
Споменъ сладкъ намѣри!

Вредъ земята снѣгъ покрива
И оголени стърчатъ
Край рѣки върбитъ стари,
За лѣтото тѣ скърбятъ.

Спомни утринитѣ ведри
И дъхътъ на топълъ день —
Днесъ рѣкитѣ и потоци
Е сковаль ледътъ студень.

Мрѣни бързи и шарани
Дремятъ въ топли дълбини —
Може би и тѣ катъ тебе
Чакатъ пролѣтнитѣ дни?

Риболовецъ, свивай мрежа
Въдичката забрави:
Край огнище разказъ почвай —
За рибарство разправи!

Своге, 1928 г.

Лазаръ Пулиевъ (Сучурумски)

Да се изтъкне дейността на онѣзи наши ратници, които въ една или друга посока сж заслужили на ловното дѣло и имъ се отдаде дължимата почитъ, е нашъ дългъ.

Презъ изтеклия м-ць нашиятъ другаръ — ловецъ г. Лазаръ Пулиевъ празнува своята 30 годишна журналистическа дейность. Той е родомъ отъ Карлово; взелъ е участие въ освободителната война като опълченецъ, а следъ това се се е установилъ въ Карлово, като кметъ на града. Тукъ почва и неговата ловна дейность.

Г. Лазаръ Пулиевъ (подъ псевдонимъ Сучурумски) е родоначалника на нашата ловна хумористична литература. Като се почне още отъ първата му хумореска, печатана презъ 1899 год. въ бр. 7. на сп. „Ловецъ“ подъ заглавие: „Вмѣсто фейлетонъ“, сетне: „Историята на една ловджийска торба“, „Сънь ли е“, „Мушонъ на ловъ“ и пр. и пр., та дори до последнитъ му хуморески „Какъ станалъ хаджия“ и др. въ всичкитъ диша веселостъ, миризъ на здравецъ и на здравъ ловенъ хуморъ, които разсмива и развеселява и най-меланхоличнитъ натури. А ловниятъ животъ безъ хуморъ, безъ

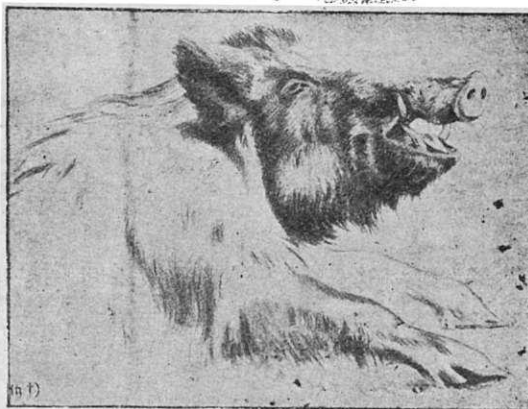
веселостъ и смѣхъ би билъ лишенъ отъ онази привлѣкателность, която събира другаритъ ловци не само за ловъ, но и презъ дългитъ зимни вечери, гдето тѣ въ непринудена веселостъ, въ приказки и възпоминания на ловнитъ си приключения преживяватъ по нѣколко приятни часове.

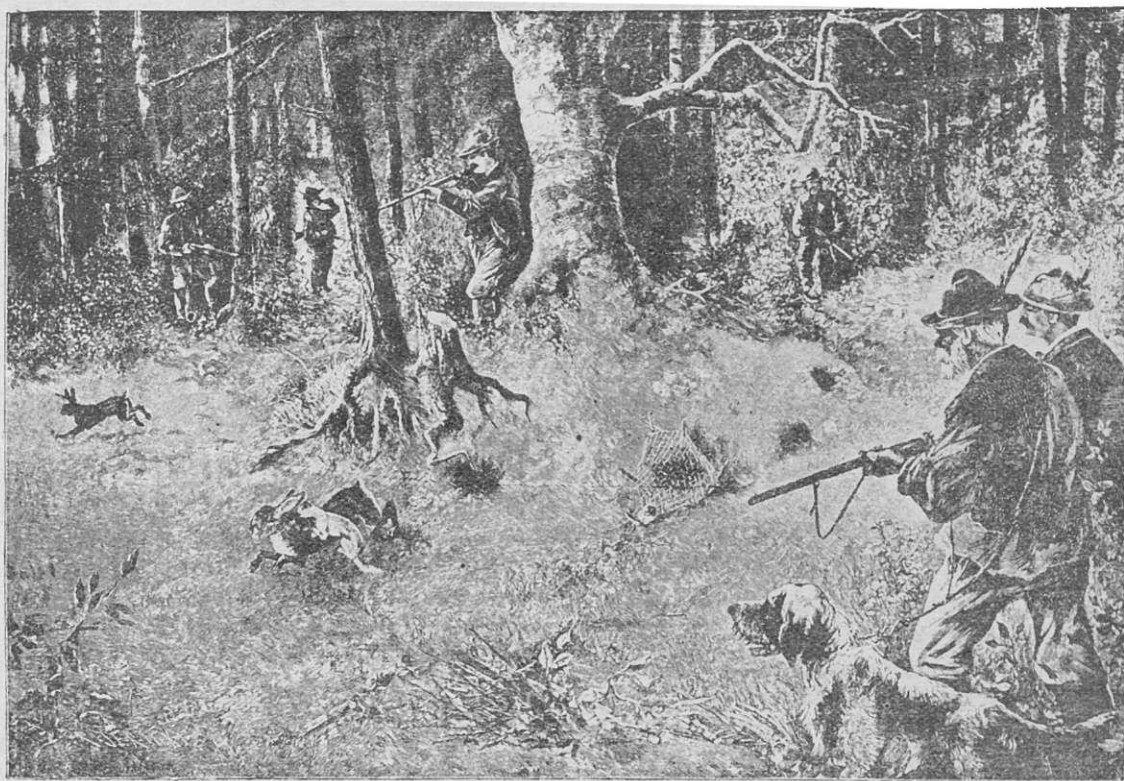
Но не само съ своитъ хубави хуморески е познатъ г. Л. Пулиевъ на по-старитъ ловци. Той написа и редъ статии по запазването на дивеча и пръвъ изтъкна въ сп. „Ловецъ“, какво голѣмо изтрѣбление на яребицитъ се извършва, особено въ карловско, при правене ловъ съ така нареченото *перде*. Подобенъ ловъ съ *перде* се практикувалъ по онѣзи мѣста и г. Пулиевъ усърдно работѣше за премахването му, и се премахна.

Ала дейността на г. Пулиева въ областта на ловното дѣло не се изчерпва само съ перото. Заемайки редъ високи административни длѣжности, той зорко следѣше за строгото прилагане на закона за лова, особено по преследване браконерството. А пъкъ непосредствено следъ войнитъ, когато и ловното дѣло се нуждаеше отъ хора преданни и дейни, той застана начело на Пловдивското ловно д-ство, като председателъ, и турна редъ въ д-вото. Той вземаше живо участие, като членъ и въ заседанията на новоучредения висшъ ловенъ съветъ при центр. управление на Лов. организация и съ своята опитность не малко е допринесалъ за даване правилна насока на разстроеното тогава ловно дѣло.

Сега г. Пулиевъ е вече на 70 год. и редакцията на *Ловна просвѣта* му пожелава да доживѣе и празнува и своята сто годишнина; да броди още дълги години съ пушка въ ржка и съ вѣрни другари изъ полето и горскитъ джбрави; да се радва на красотитъ на майката — природа; да разсѣва своитъ, па и нашитъ, скърби и тжги съ по нѣкоя и друга хумореска; всѣкога да му е „на sluка“ и до най-дълбоки старина „упорна точка на живота“.

Отъ Редакцията на
Ловна Просвѣта.

Ловъ на подземници съ помощта на Поръ зайчаръ и мръжа

Асѣнъ Кацаровъ.

Поръ зайчаръ.*)

Не отдавна въ нашата ловна книжнина се заговори за заяка подземникъ, както и за възможността и необходимостта да бжде развѣденъ и у насъ като равноценностъ на изчезващия обикновенъ дивъ заякъ. Въ свръзка съ описанията за подземника, любопитно ще бжде за читателя да научи нѣщо за поръ зайчаръ, който се употребява като помощно сръдство при лова на подземниците, също така както за обикновения заякъ си служимъ съ ловното куче.

Порътъ зайчаръ е грабливо животно отъ семейството на пороветъ и прилича твърде много на сѣщинския поръ. Споредъ по-вече природоизпитатели той е албиносъ отъ обикновения поръ. Козината му е почти бѣла, очитъ червени. Отличава се съ особена чувствителностъ къмъ студътъ. Въ диво състояние

не е известенъ. Аристотель го описва подъ името *Ictis*. Споредъ Страбонъ (гръцки географъ роденъ 63 год. пр. Христа) това животно трѣбва да е донесено отъ северна Африка въ Испания, а отъ тамъ е разпространено въ Италия и по цѣла Европа и то само въ опитомено състояние.

Зайчиятъ поръ е едно бѣло-жълто звѣрче. Мжжкото е до 19 см. високо и около 42½ см. дълго, независимо отъ опашката — дълга около 17 см. Женскиятъ поръ е значително по-дребенъ.

Както презъ времето на Плиниусъ (римски писателъ — I в. сл. Христа) така и днесъ, зайчиятъ поръ се употребява за ловъ на заяка подземникъ. Този видъ ловъ въ Германия се нарича „фретуване“. Предварително умѣрено нахранения зайчи поръ се пуска въ главния входъ отъ жилището на подземие, обаче това пускане се предшества съ запусване второстепенитъ входи. На главния входъ се поставятъ мрежи. Порътъ успѣва въ кжсо време да изгони зайцитъ отъ дупкитъ и тѣ въ своето бѣгство попадатъ въ мрежата. Понѣкога, обаче, вътре въ дупката се почва борба, презъ време на която звѣрчето се уморява и отъ

*) На нѣмски Frett или Frettchen. Българско име нѣма. Умѣстно би било да се нарече поръ зайчаръ или зайчи поръ. Кое отъ двѣтѣ тѣзи наименования, или може би трето по-подходяще, ще добие право на гражданство въ нашия ловенъ говоръ, това ще зависи въ бждеще отъ развѣждането му и у насъ.

Поръ зайчаръ (Putorius furo)

слабва до тамъ, щото изпада въ свойственото му сънно състояние и остава въ такова положение въ дупката по цѣли часове, па и дни.

Много ловци, за да предотвратятъ това, връзватъ на пора (понеже той почва пръвъ да хапе) на муцунката малка телена или кожена кошничка, а за да плаши зайцитѣ окачватъ на врата му звънче. Въ такъвъ случай, обаче, има опасностъ да не би порътъ да се закачи съ тельта или кошничката о нѣкой коренъ и да остане въ подземието. Заспаля въ дупката поръ може да се събуди съ яловъ изстрелъ, даденъ въ нѣкой отъ входоветѣ.

Тѣй като порътъ-зайчаръ е едно кръвожадно животно, пазенето му трѣбва да става въ добре затворена клетка. Порътъ-зайчаръ се сещава два пѣти въ годината и ражда следъ 6 седмици отъ 5—10 малки. Храненето му става съ млѣко и наквасенъ въ него хлѣбъ; отъ време на време му се дава и по едно прѣсно яйце или ситно скѣлцано и сварено месо отъ птици. Сурово месо, което той много обича, го прави кръвожаденъ. Здравето му е много чувствително, при лоша храна и немарливо гледане звѣрчето се разболѣва и въ продължение на 4—5 дни умира.

Светящитѣ животни.*)

(Проф. М. М. Новиковъ)

Едно отъ най-красивитѣ явления въ природата, така често описвано отъ пжтешественицитѣ, е фосфоресценцията на морето. Тайнствена гължбова свѣтлина съпровожда хвърления въ морето камъкъ, удара на веслата или движението на изплувалата къмъ водната повърхностъ риба.

Нѣкога гледате морския ширъ — той странно искри и блѣсти — тогава безброй невидими животинки покриватъ повърхния пластъ на водата и предизвикватъ това очарователно явление. Други пжтъ върху потъмнялага необятностъ на морето се отдѣлятъ свѣтящи точки и фигури — тогава фосфоресциратъ по-големии морски обитатели.

По-вече отъ популярнитѣ описания на морската фосфоресценция се отнасятъ за тропическитѣ морета, но свѣтящи животни обитаватъ, макаръ и въ по малки количества, моретата на умѣрения, дори и на северния Ледовити океанъ.

Но не само морскитѣ свѣтящи животни произвеждатъ такова вълшебно впечатление.

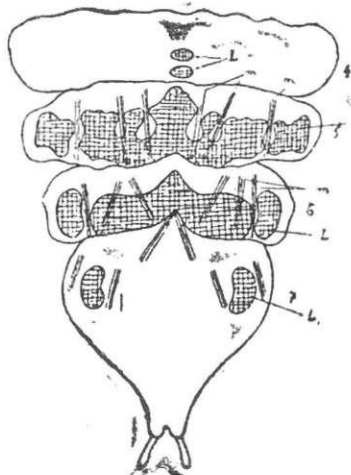
*) Редакцията на списанието за да изпълни своитѣ цели и задачи започва да публикува популярни статии отъ общо природознание свързани съ въпроси, на които ловеца се натъква всрѣдъ природата.

И множество земни животни свѣтятъ въ нощния мракъ и тѣзи тайнствени свѣтлини, особено въ безмълвния девственъ лесъ, приличатъ на приказни блуждаещи огньове.

Органитѣ, които предизвикватъ свѣтежа, както на морскитѣ многоклетъчни животни, така и на несѣкомитѣ, отдавна сж възбуждали живъ интересъ въ срѣдата на естествоизпитателитѣ. Ролята на тѣзи органи въ жизненитѣ проявления на животнитѣ е твърде разнообразна и сжществена. Въ едни случаи тѣ облекчаватъ сближението на половетѣ и тѣй съдействуватъ на размножението на животнитѣ. Въ други случаи тайнствената свѣтлина заплашва враговетѣ, а въ трети случай — което е особно важно за обитателитѣ на тъмнитѣ морски дълбочини — свѣтежа на животнитѣ имъ помага въ търсенето и намирането на сжщната храна.

Анатомичното изследване на свѣтящитѣ органи показва, че най-сжществената имъ частъ се състои отъ група свѣтливи клетки, чиято свѣтежна функция се усилва съ лобавъчни приспособления, каквито и човѣкатъ употребява при направата на различнитѣ свѣтящи уреди. Централната частъ на свѣтящия органъ може извътре да е покрита съ реф-

латоръ, състоящ се от единъ слой прозрачни, стъкловидни пластинки и отъ пигментна подплата (както при огледалото), а отгоре на сжия органъ се намира прозраченъ кристалъ, събиращъ лжчтъ на свѣтлината. Устройството на свѣтящия органъ може да бжде доста просто, или наопаки по своята сложностъ

Фиг. 1. Свѣтулка. Края на стомаха на женската свѣтулка—свѣтящитъ органи.

да се приближава къмъ устройството на очната стаячка.

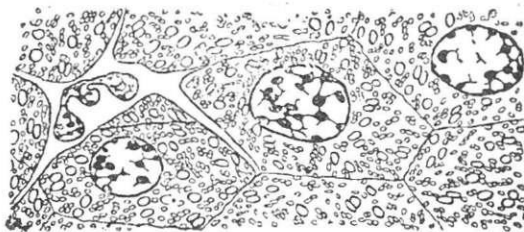
Ала най-загадъчното въ органитъ за свѣтопроизвеждане, безспорно е физиологическото устройство на свѣтящитъ клетки. Много автори сж считали, че свѣтежа въ животнитъ е послѣствие на окислението на мазнинитъ въ клеткитъ на свѣтящия органъ. Този послѣдниятъ се е сравнявалъ съ маслена лампичка, горяща съ „студенъ огнь“. Въ едни животни свѣтежа става непрекъснато, въ други зависи отъ външни раздражения, а въ трети се направлява отъ волята на животното, т. е. отъ нервната система.

Едва въ последно време, особно благодарение изследванията на Пиерантони и Бухнеръ, обяснението свѣтежа на животнитъ е поставено на новъ пжтъ. По отношение болшинството отъ свѣтящитъ животни, вече е изяснено, че свѣтящитъ клетки не сж друго нищо освенъ бактериоцити¹⁾ населени съ свѣтящи бактерии, подобни на тѣзи, които предизвикватъ фосфоресценцията на гнилото дърво. Тукъ имаме случай на твърде интересенъ клетъченъ симбиозъ²⁾.

Насѣкомитъ, а именно брѣмбаритъ, сж единствени представители на надземната фауна, които притежаватъ свѣтящи органи и

свѣтежа на които се дължи на симбиозъ между тѣхъ и растителни микроорганизми (бактерии³⁾).

Фосфоресциращитъ органи на свѣтящитъ брѣмбари сж разположени въ края на корема. Тѣ иматъ форма или на пластинка по протежение на цѣлата широчина на коремнитъ сегменти (фиг. 1 сегменти 5 и 6) или пжкъ иматъ кълбовидна форма, съсрѣдоточени обикновено въ края на сегментитъ (фиг. 1 сегментъ 7). Главната съставна частъ на тѣзи органи сж свѣтящи клѣтки съ голѣми размѣри, различна форма, прилепени тѣсно една къмъ друга и до голѣма степенъ по видъ напомнятъ клеткитъ на тлъстинната тъканъ. Тѣзи клетки се намиратъ непосредствено подъ кожната покривка на долната страна на корема, като въ съответствената имъ частъ въ самата покривка пигментъ не се образува. Само въ мжжкитъ, съ недоразвити органи, кожната покривка е пигментувана и за това образувалитъ се свѣтливи лжчи не могатъ да проникнатъ на вънъ. Клетъчната маса на свѣтящия органъ се пронизва съ многочислени разклонения на трахеята, при което тѣзи разклонения се разполагатъ не само въ междуклетъчното пространство, но проникватъ даже между самитъ клетки. По този начинъ цѣлитъ свѣтящъ органъ е особно богато и планомерно снабденъ съ въздухъ. Въ нѣкои насѣкоми вътрешната стена на свѣтящия органъ е покрита съ единъ слой отъ тлъстинни клетки, напълнени съ кристали. Този слой играе роля на рефлекторъ.

Фиг. 2. Частъ отъ свѣтящия органъ на женската свѣтулка при силно увеличение. Въ свѣтящитъ клетки се виждатъ ядрата и двѣтъ форми на бактерии. Въ лѣвата страна се виждатъ разклонената клетка на трахеята.

³⁾ Наблюдавано е въ нѣкои видове комари сжщо така свѣтежъ въ връзка съ бактериенъ заразяване. Но такива свѣтящи комари сж умрели въ продължение на 24 часа, когато неразазенитъ имъ подобни сж живѣли уловени 2—3 недѣли. Тукъ, очевидно е, се касае не за потрѣбно на организма свѣтопроизвеждащо приспособление, а за едно болезнено явление. Присадени тѣзи бактерии върху морски свинчета, предизвикали сж въ послѣднитъ болезненитъ явления,

¹⁾ Клетки въ които живѣятъ бактерии.

²⁾ Съжителство между два различни организми.

До сега въ науката се считаше, че свѣтлинния ефектъ въ насекомитѣ се явява като резултатъ на взаимодействие между две вещества: люциферинъ и люцеферазъ, които се изработватъ въ свѣтящитѣ клетки подъ контрола на нервната система. Този контролъ обаче не се упражнява непосредствено, а чрезъ увеличение и намаление на кръвното налягане въ близкиятъ къмъ свѣтящия органъ части на тѣлото. Съ това се обясняваше засилването и отслабването на свѣтлината, което наблюдаваме въ свѣтулките.

Но отсъствието въ свѣтящитѣ органи на всѣкакви приспособления за кръвообращение, както и невъзможността да се установи по-точно въздействието на нервната система върху тѣхъ, правѣха горниятъ тълкование недостатъчно убедително. Особно необяснимо въ това тълкуване бѣше обстоятелството, че въ едни и сѣщи клѣтки се образуватъ двѣ толкова различни и противоположни по химически съставъ вещества, които при съединението си да произвеждатъ свѣтлина. Трудно бѣ да се мисли, че въ елементарната клетка може да се произвеждатъ два нееднородни химически процеси съ такава интензивностъ.

Съмнението, обаче, всецѣло се отстрани отъ откритието на Пиерантони, който доказа че източникътъ на свѣтлината въ свѣтящитѣ клетки произлиза отъ симбиотизирани въ клѣтките бактерии. Тѣзи бактерии освенъ дето може да се наблюдаватъ подъ микроскопа въ препарати, приготвени отъ свѣтящитѣ органи на насекомитѣ, но тѣ могатъ да се развъждатъ въ хранителенъ бульонъ, както всички останали бактерии. При това пояснява се въ хармония съ предишната теория за люциферина и люцифераза, че свѣтящитѣ клетки съдържатъ два вида бактерии. Всѣки единъ

видъ отъ тѣхъ служи за източникъ на едно отъ гореназванитѣ вещества, комбинацията отъ които, окислена отъ кислорода преминаващъ презъ трахейната система отъ въздуха, произвежда свѣтлината.

Предприетитѣ изследвания върху свѣтящия организъмъ на Свѣтулката (*Lampyris noctiluca*) потвърдиха напълно новото гледище за устройството на свѣтящия органъ. Рисунка 2, изобразяваща група свѣтящи клетки оцветени съ специална боя (Giemsa,) характеризира доста очебийно това гледище. Разликата между двата вида бактерии въ препарата се вижда доста ясно. Едни отъ бактериитѣ сж по-големи и овални; тѣ сж пръснати по една или съединени по две. Другитѣ сж по-малки, кръгли и иматъ склонностъ къмъ групово разположение.

Заразяването на насекомитѣ съ свѣтящи бактерии се извършва по наследство. Тѣхнитѣ яйца сжщо свѣтятъ съ еднаква, не мигаща свѣтлина, макаръ и въ слаба степенъ. При развитието на яйцата и при превръщането имъ въ личинки бактериитѣ се събиратъ на едно мѣсто, въ специални клѣтки (бактериоцити) сбора отъ които образува свѣтящия органъ. Свѣтежа въ личинките, който съответства на по-малките имъ свѣтящи органи, е значително по-слабъ, отколкото въ възрастнитѣ форми.

Наследствената непрерывностъ на свѣтежа въ животнитѣ се рисува картинно въ следнитѣ думи на Дюбуа:

„Това е факелъ на живота, който нито за единъ моментъ не угасва, като се предава отъ яйцето на личинката, отъ личинката на какавидата, и отъ тази последната на възрастното животно, за да се възвърне отново въ яйцето, и така следва въ течение на дълги вѣкове“.

Ловенъ и рибарски речникъ.

1. *Мраченѣкъ* — Козодѣй (нощна ласковица) — Пловдивско.

2. *Ресарка* — Лъшарка (Бучинско).

3. *Конска сврака* — наричатъ въ Пазарджишко и по други мѣста изъ България кръстения погрѣшно въ Зоологията месоядъ (*Lanius excubitor*). Погрѣшно е наречена тази птица „сива сврачка“ и въ книгата на Д-ръ Клайнъ „Наши птици“. Самъ Христовичъ я нарича въ сп. „Природа“ *конска сврака*.

4. *Лембедъ* — на лебеда (на много мѣста изъ Македония).

5. *Лиска* — водна кокошка (Софийско, варненско).

6. *Виоли* — наименование на рибата щипокъ (Т. Пазарджишко).

7. *Симеонки* — на щипока по долината на р. Стрѣма.

8. *Китъ* — задържалия се по клонитѣ на дърветата снѣгъ.

Зимниятъ неволи на дивеча.

Днесъ дивечътъ, особено по-едриятъ, преживява все по-трудно и по-тежко. Преследванъ отъ цивилизацията, отъ културата, отъ ловцитъ, особено отъ маса несъзнателни ловци, той постепенно намалява, изчезва. И макаръ че има тукъ таме още мѣстности, дето относителното количество на дивеча не е малко, трѣбва да се признае, че победния маршъ на опустошението, поне за сега, се указва по-силенъ отъ всички добри пожелания.

Презъ всѣко време на годината дивечътъ е изложенъ на бедствия, но тежкитъ и голѣми зими каквато бе настоящата, прорѣждяватъ много дивитъ обитатели на горитъ и полята.

Зимната покривка ограничава оскъдната храна на дивеча и гладътъ, свързанъ съ голѣмия студъ, унищожава по-слабитъ животни. Хищниците, между които първенство заема вълкътъ, добиватъ всичкитъ преимущества на своята природа, за да преследватъ лесно дивеча и да си създаватъ кървави пиршества върху снѣжната покривка на земята. Голѣмитъ и дълбоки снѣгове затрудняватъ движението на едрия дивечъ и той потъва въ рохкавия снѣгъ на прѣспитъ при преследването му отъ вълцитъ. Обратното е съ вълцитъ — строежа на тѣхнитъ крака имъ позволява да бѣгатъ тѣй добре по повърхността на снѣга, както и на обикновената земя и безъ голѣми усилия настигатъ своитъ беззащитни жертви.

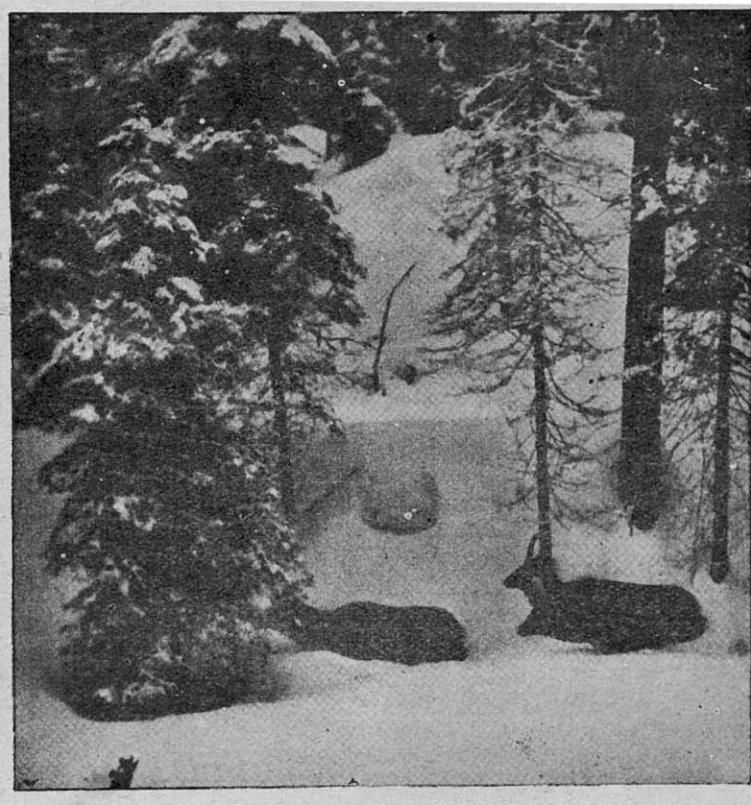
Нашитъ картини даватъ представа за тежкитъ зимни неволи на дивеча, надъ които ние малко се замисляме въ затоплениѣта стаи, когато отъ прозорцитъ гледаме на красивитъ слънчеви отблѣсъци по върховетъ на околнитъ планини.

Колко наши хубави сърни, елени и диви кози гинатъ въ тия *отдалече* красиви на видъ по снѣжени планини?

Въ културнитъ страни, дето се е осъществила една истинска защита на природата, вече се полагатъ доста грижи, за да

бже облекчено съществуването на дивеча презъ зимнитъ месеци.

Въ западнитъ покрайнини на „Glacier National Park“ (Америка) вече отъ години въ горско планинската администрация, има горски стражари, чиято специална длъжностъ е да сж въ помощъ на нуждаещия се дивечъ: да

Затънали въ снѣгъ елени, неспособни да се изтрѣгнатъ отъ прѣспитъ — чакатъ своя печаленъ край.

му оставягъ храна на опредѣлени мѣста — хранилища, и преди всичко, да го пазятъ отъ преследващи го хищници.

Така хората изпълняватъ и въ този случай най-благородния дългъ къмъ ловното дѣло, като проявяватъ тѣзи напълно осмислени грижи.

Такива грижи трѣбва да полагаме и ние — българскитъ ловци, на първо време, ако не навсѣкжде изъ планинитъ, то поне въ онѣзи райони, които сж обявени за постоянни развъдници за едрия дивечъ. Нека не мислимъ, че безъ човѣшкото вмѣшательство тамъ, и безъ подпомагане на дивеча презъ зимнитъ мразове, тия развъдници ще станатъ такива само, поради факта че сж вписани въ министерската заповѣдъ. — Трѣбва да се помни,

че тамъ дето е спокойно и запазено, дето се отвъжда по-вече дивечъ, хищниците инстинктивно се събиратъ и концентриратъ отъ околнитъ мѣста, защото намиратъ по-вече и по-лесна плячка.

Предния день на мартенската нова зима, надъ града Варна се наблюдаваха първитъ броеници отъ жерави, а същата нощъ се чуваха писъци на голъми ята бекаси, свирци, калугерици и пр. Тѣ отиваха на северъ—въ

Изненадани при пролѣтния прелетъ отъ снѣга.

За да имаме, значи, развѣдникъ — трѣбва зиме да облекчаваме изхранването на дивеча, както и непрестанно да преследваме хищниците въ него. Безъ това нищо нѣма да развѣдимъ. Зимнитъ неволи на дивеча сж по-силни отъ неговата разплодителна способностъ.

Но ако тежкитъ зимни неволи съсипватъ мѣстния дивечъ, пролѣтнитъ изненади отъ внезапно влошаване на времето, каквото бѣ мартенското повръщане на зимата, освенъ опустушения върху мѣстния дивечъ, носятъ поразия за излѣгания отъ пролѣтното слънце прелетенъ дивечъ.

Срѣдата на м. мартъ ни донесе една истинска катастрофа за първитъ вестители на пролѣтъта — жеравитъ, бекаситъ и др. рано прелитващи птици.

роднитъ си огнища, за да отгледатъ бжещитъ си рожби. Но ето родния северъ ги посрещна съ студени обятия, една снѣжна вълна се препрѣчи на тѣхния пѣть и, така изненадани, тѣ сж останали всрѣдъ покрититъ съ дълбокъ снѣгъ поля и гори безъ храна и безъ надежда за повръщане на югъ, поради снѣжнитъ бури и виелици!

Не е ли това катастрофа за тия нещастни пѣтници?

Признацитъ на тази катастрофа ние имаме сведѣния, че сж констатирани на нѣколко мѣста. Напр. при Враца, въ едно отъ любимитъ падала на бекаситъ (хаджи Мановата кория) е билъ застигнатъ отъ бурята грамаденъ пасажъ отъ бекаси, които просто не сж могли да хвъркатъ въ голѣмия мразъ,

вкоченявали и гладни, Много от тях сж намѣрили тукъ своята предивременна гробница, много от тях сж станали жертва на хищниците и едва ли не отдѣлни парчета, нашли приютъ около нѣкой топълъ изворъ, ще изживѣятъ и продължатъ своя пѣтъ.

Ето, нашата картина рисува трогателната и зла участъ на бекаситѣ отъ такава пролѣтна изненада. Вгледайте се въ нея, — ако сте истински ловци и любители на природата ще ви заболи сърдцето. То ще ви позволи ли въ такава снѣжна напасть да вдигнете пушка на дивечъ, който изнемогва въ зимнитѣ неволи?

Тази картина много ни говори, много ни учи. Дано нашитѣ читатели запазятъ въ ду-

ния прелетъ на бекаситѣ — голѣмъ и изобилень. Та кой ще отиде да гнѣзди въ про-

Изядена отъ вѣлцитѣ.

Кошута затѣнала въ прѣспа.

шата си скръбнитѣ фигури на двата пригърнати бекаси, върху които студениятъ и коварни снѣжинки стелятъ вѣчното покривало на смъртъ!

Напразно на есень ще очакваме обрат-

страннитѣ лѣсове на руската земя. Майкитѣ намѣриха своята гробнина въ студениятъ цѣлулки на разсърдената баба Марта.

София, мартъ 1928 г.

С. В.

Следъ единъ сполучливъ ловъ на глѣгани въ Родопитѣ.

Въ срѣдата е стария и единъ отъ най-опитнитѣ родопски ловци известния Колю Бояджиевъ отъ Лѣджене. Въ страни отъ него сж синоветѣ му — всички ловци. Колю Бояджиевъ е единъ отъ онѣзи наши ловци, които сж запомнили изобилие на дивечъ и пѣстърва въ Родопитѣ и които днесъ виждатъ съ болка гѣхното изчезване заедно съ горитѣ. Само въ продължение на единъ човѣшки животъ такова опустошителство на природата!

Георги Т. Панчевъ

Една напасть за дребния дивечъ.

Думата ми е за тѣзи рунтави и гладко-космати песове, едни подобни на мечки, други — на вълци, всички приплодъ отъ най-загадъчни породи, които така стоически се излежаватъ изъ дворове, скитатъ изъ поля и селища, висятъ съ денонощия предъ скотобойни и месарници, ескортиратъ на цѣли тайфи стада и коля, а въ градове и села Ви шумуватъ съ такава самоувѣреностъ и ненавистъ, че неволно почвате да се съмнявате въ това, че „човѣкътъ е царь на природата“!

Далечъ съмъ отъ мисълта да подбия тѣхното значение за охраната имота на човѣка. Но паралелно съ тѣхнитѣ заслуги трѣбва да подчертая вредата, която тѣ нанасятъ на ловното стопанство особено у насъ, кждето тѣ се ползватъ съ действително завидна свобода и сж въ такъвъ брой, че вѣрвамъ какво на всѣки трети човѣкъ се пада по едно куче.

Между всички представители на кучешката раса овчарскитѣ кучета въ това отношение сж особено опасни. Тѣхната служба ги заставя да бждатъ вечно изъ полето, което тѣ, придружавайки стадото, ежедневно пребродватъ по всички посоки. Подъ тѣхния остъръ носъ не остава ни педя земя неизследвана. Движейки се свободно и винаги съ празни стомаси, подбуждани отъ глада и вродения имъ инстинктъ, тѣ ставатъ ловци, за да задоволятъ гладния си организъмъ и лакомията си. Безъ да вадятъ билетъ и безъ да четатъ „Ловецъ“, тѣ ходятъ на ловъ презъ всичкитѣ времена на годината, браконьерствуватъ въ най-широкъ мащабъ. Тѣ сж особено страшни за полския дивечъ: зайци, яребици и

пѣдпѣдци. Твърде снизходително отъ наша страна ще бжде, ако допуснемъ, че единъ изгладнѣлъ пѣсъ ще мине равнодушно край яребично гнѣздо или заешко котило, безъ да ги не унищожи съ две три шръкания на челюститѣ или че не ще положи най-голѣми усилия, за да издири подобни, така апетитни за него гостби. Тѣ пушка не носятъ, но тѣхното оржие е по-страшно отъ нея: то е тѣхниятъ природно развитъ миризь, съчетанъ съ здравитѣ имъ крака и свободата на действие, която дивитѣ хищници вече нѣматъ.

Овчарското куче, на пукъ на ловни надзиратели и пждари, браконьерствува всѣкжде и всѣкога. То свободно пребродва храсталаци и корийки, влиза въ най-високитѣ нива, завира се въ най-добре охраняванитѣ лозя и презъ всичкитѣ месеци на годината върши безнаказно своитѣ ловни опустошения.

Излезте на ловъ изъ полето и задайте на нѣкой овчаръ следния въпросъ: „Имате ли насамъ зайци?“ Отговорътъ, който ще получите, ще бжде единъ отъ следните два: „Че завчера кучетата хванали единъ“ или „Хичъ кучетата оставятъ ли ги!“ Тѣзи два отговора сж най-ярката иллюстрация на това трагично положение, което заплашва съ унищожение и последнитѣ ни дългоухи приятели изъ китнитѣ ни поля. Забележете, че въ тѣхъ и дума не става за вълци и лисици! Домашното куче надминава вече своитѣ диви побратими!...

Макаръ и младъ ловецъ, азъ повече отъ десетина пжти, съвсемъ неочаквано съмъ ималъ случая да слушамъ отъ уста на овчари за хванати живи зайци отъ тѣхни кучета. А презъ 1924 година, въ землището на с. Цолапица, Пловдивско, бѣхъ самъ свидетелъ отъ една могила на една такава сцена: овчарски кучета изкараха изъ едно лозе единъ едъръ заякъ и следъ дълга гонитба и комбинирани усилия и маневри го хванаха и разкъсаха всрѣдъ адски вой. Картината не бѣше лишена отъ срѣдновѣковно величие. Но какви тжжна мисли навѣва тя въ душата на ловеца!... Беззащитни зайчета изчезватъ вече едно по едно!... Изчезватъ унищожени отъ културното и домашно куче!...

Ако преследването на единъ живъ заекъ е сцена, която се вижда и не може да остане неотбелязана, какъ да отбележимъ всички тѣзи задкулисни кървави сцени, които ставатъ въ високитѣ жита, въ гжститѣ храсти, въ люцернитѣ, всички тѣзи затривания на лупила и котила, които никой не може да види и на които Богъ е само свидетелъ? И кой би мо-

гълъ да състави криминалната им статистика?... Истината по тях остава скрита подъ булото на неизвестността и въ края на крайщата всички тези разбойничества се вписват въ досието на вечно обвиняемата Кума лиса, а нашият Мурджо, макаръ и съ още кървави устни, излиза чистъ . . . „по липса на доказателство!“

За всички тези золуми овчарското ни куче остава винаги ненаказано. То броди свободно изъ полето, но не може да бъде взето за свободно бродящо куче и да попадне подъ ударитъ на чл. 7 отъ закона за лова. Ако неговитъ останали събратя отъ градове и села да сж въ това положение по-изложени, то е напълно запазено отъ неприятности, благодарение близкото присъствие на господаря му, който, опрълъ се недалечъ на тоягата, дълбоко сучае и отъ сърдце пожелава то да вдигне заякъ, за да си погледа сеира и да се поразсъни.

Да говоря ли за грѣховетъ на всички останали категории домашни кучета? За Бълчо, който придружава въ полето колата на господаря си и прекарва цѣлия день тамъ, свободно скитайки се по всички направления? За Шаро, който е натоваренъ да пази двора и кжщата, а изчезва понѣкога за цѣли дни, понеже не знае какво е синджиръ? Или за всички останали безстопанствени кучета, така изобилни въ всѣки градъ, които сж патентовани скитници и сжщински хуни за всичко живо и мрътво?

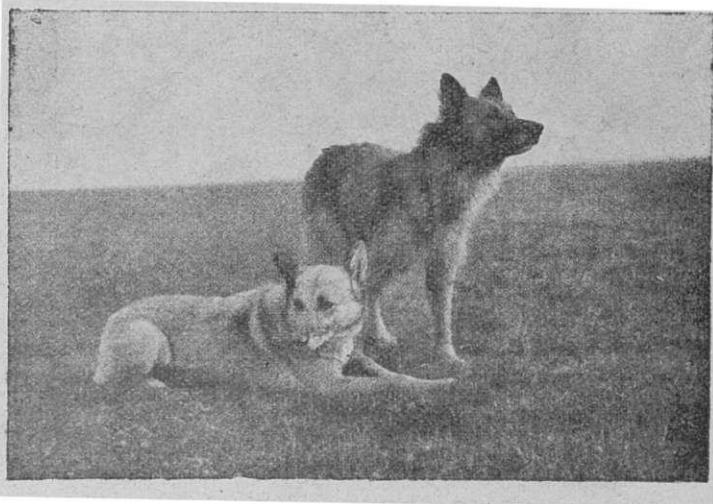
Слабостта къмъ скитане у домашното куче е често за очудване. Презъ декември 1926 година въ околноститъ на градъ Пловдивъ застреляхъ едно едро домашно куче, което само бродеше изъ полето. Показа се, че кучето е на единъ селянинъ отъ с. Радиново, отстояще на 12 клм. отъ града. То имало навика всѣка седмица да идва въ скотобойнитъ на града да задоволи своитъ stomашни нужди. За тази целъ сж отиване и връщане то е изминавало всѣки пътъ по 24 клм., като е трѣбвало да пресича цѣлия градъ, да минава по многолюдния мостъ на р. Марица, за да иде на другия край на града, където сж скотобойнитъ! На-яло се веднѣжъ добре, то се връщало по сжщия пътъ въ село и встѣпвало въ ролята си на вѣренъ пазител до нова екскурзия отъ този родъ.

Не безъ значение ще бъде, мисля да помена влиянието, което има кучето за разпространението на бѣса между хората и животнитъ,

България, изглежда, е една отъ странитъ, въ които тази болестъ е най-разпространена. Не е ли това сжщо единъ минусъ въ актива на нашето домашно куче?

Нуждни сж мѣрки противъ кучешката напасть. Въпросътъ е отъ голѣмо значение за така избеднялото ни ловно стопанство. Ако искаме ловъ, трѣбва да намалимъ до минимумъ неприятелитъ на дивеча и да ограничимъ пакостната дейность на тези домашни хищници—неловнитъ кучета. Какъ? — За сега отговорътъ ми е: чрезъ намаление броятъ имъ.

Въ тези тежки години, когато разпнатата ни държава се нуждае отъ срѣдства за посрещане нужди и задължения, облагането напр. съ 100 лв. годишна такса всички нелов-

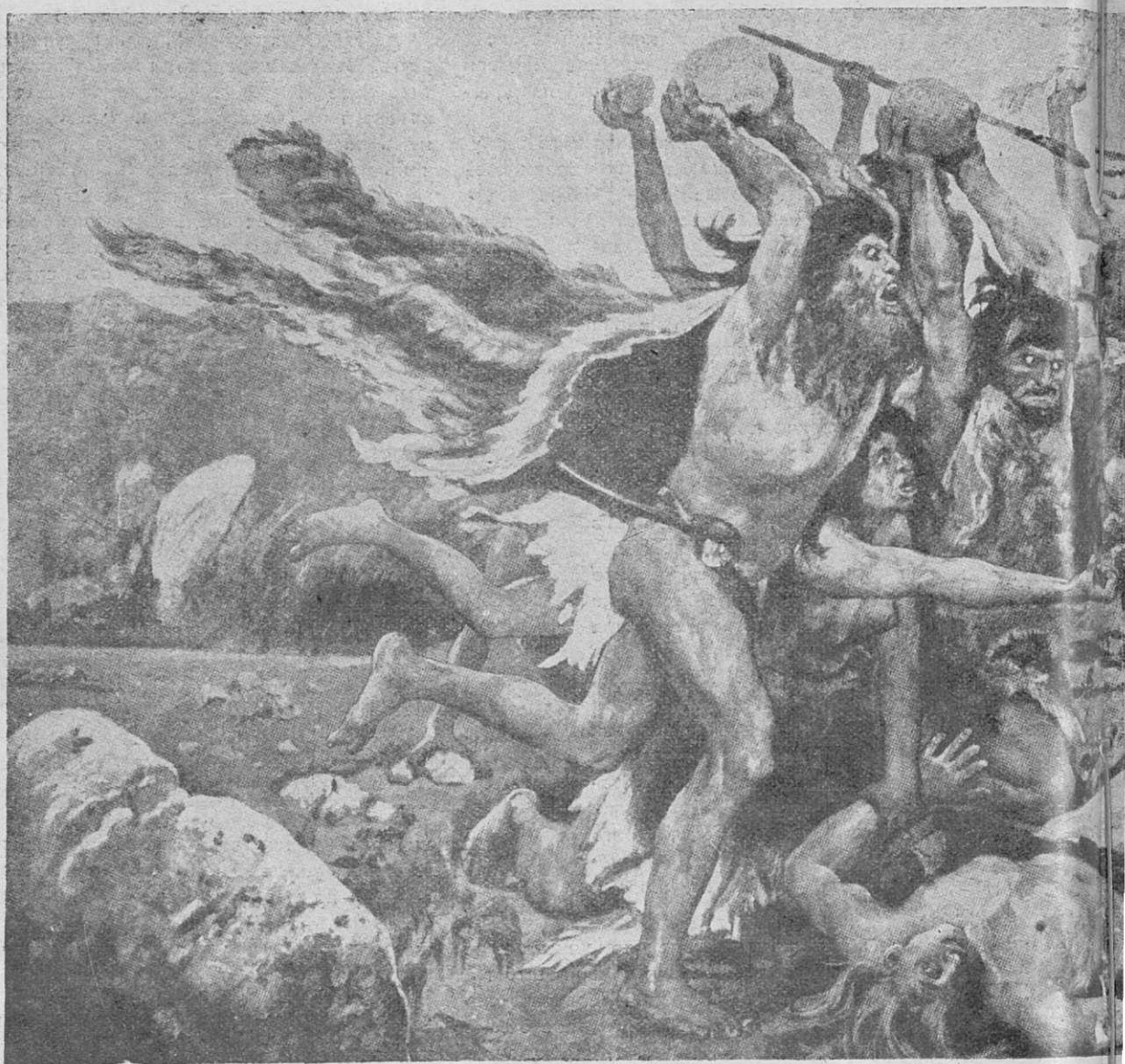
Бродящи кучета — обикновена картина изъ нашитъ поля. Готови да унищожаватъ всѣка жива тваръ по-слаба отъ тяхъ.

ни кучета ще бъде отъ двойна полза; държа-вата ще получи единъ приходъ отъ около 10,000,000 лв. и броятъ на кучетата ще се сведе до строго нуждния минимумъ. Никой не ще има по 4—5 кучета, а ще държи толкова, колкото му сж необходими. Практически тази мѣрка може да се осъществи така: държавата ще издава годишни металически марки, различни по форма, надписъ или цвѣтъ за всѣка година, които чрезъ бирници и секр-бирници ще се пласиратъ изъ страната срещу предвидената такса. Всѣко куче, за да има право на животъ, ще трѣбва да е снабдено съ законната марка, окачена на околошийника му. Неловни кучета, не снабдени съ тези марки, задължително да се избиватъ.

Това е моето мнение. Всички други мѣрки ще бждатъ мѣрки само на книга безъ никаква практическа стойность.

гр. Пловдивъ, 30 януари 1928 год.

Изкопаеми останки отъ

Борба на първобитни

Преди години се правиха изследвания за кафяви вжглища въ Заложната долина (при Лосъ Анжелосъ — Калифорния). На 83 м. дълбочина, всрѣдъ овжгленитѣ растителни останки, се намѣриха зелени, доста добре запазени листа. Дебелината на земнитѣ пластове и геологичната имъ възраст, доколкото бѣше известна, заинтересува ученикѣ. Единъ измежду тѣхъ пожела да се демонстрира съ опитъ това, което се е вършило въ продължение на вѣкове въ земята. Но както многото опити до сега, така и този остана безуспѣшенъ, защото

много отъ експериментитѣ на природата само се наблюдаватъ и тълкуватъ, безъ да могатъ да се постигнатъ напълно съ опитъ, тъй като ролята на вѣковетѣ е голѣма.

Мумиитѣ, които земята е приготвила въ по-кжсо или по-дълго време, а нѣкои даже съ скоростта на лабораторния опитъ, ни разкриватъ странния и чудноватъ животъ на миналитѣ епохи. Тѣзи останки сж буквитѣ, които ни даватъ възможность да четемъ въ историята на земята, писана отъ самата нея, като доказателство за нейното развитие.

предисторически животни,

ИТИЯ ЧОВЪКЪ СЪ МАМОНТЪ.

Изкачването на земните масла от дълбочините на земята на повърхността са били едно важно условие, както и днес, за запазване на много животински и растителни видове.

Изворите от такива земни масла докато са още пръски се различават ясно по черно масления си блъсък, но щом затвърдят, макар и отчасти, се превръщат в земно-сива маса, която наподобява цвят на околната земна повърхност. Тежко на животно, което се заблуди и попадне в тях! Лепкавата ма-

терия го обхваща, то потъва в нея и остава там запазено за винаги.

Такива пропадания в извори от земни масла не се срещат много често, но там гдето ги има, напр. в Калифорния, не далеч от Лосъ Анжелосъ — един от известните центрове на такива масла — те са твърде много.

Днес американските изследователи наблюдават твърде често, как някое животно, записано в своя весел бег, без предчувствие за някаква опасност, попада в лепкавата материя, от където

Какъ оставатъ и днесъ обхванатитѣ отъ лепкавата повърхностъ на масленитѣ калифорнийски блага животни, а после постепенно потъватъ въ нея и по този начинъ се консервиратъ и запазватъ презъ вѣковетѣ, за да ги намѣри бждещето човѣчество и по тѣхъ да възстановява миналия животъ.

вече не може да излѣзе. На неговия предсмъртенъ викъ се притичватъ много хищници, водени отъ свся инстинктъ да утолятъ глада си, безъ да предполагатъ, че той именно ги води къмъ гибелъ. Около измрѣлитѣ по такъвъ начинъ животни, не следъ дълго забръмчаватъ мухи, които съ лакомство се спускатъ къмъ разлагащия се трупъ, за да погинатъ и тѣ, обхванати отъ коварната срѣда. Грабливи птици, които искатъ да иматъ на трапезата си лешъ, или птици които дебнатъ насѣкомитѣ, достатъчно е само съ крило да се докоснатъ до смъртоносната маса, за да останатъ тамъ като желани гости за бждещето човѣчество. Нови маслени маси заливатъ тѣзи останки, прекъсватъ гниенето и ги запазватъ.

Това което става днесъ, ставало е и

нѣкога, и затова при разкопки въ асфалтови скални маси намираме толкова много скелетни останки, а по нѣкога цѣли животни, напълно запазени.

Днесъ въ такива мѣста дивеча е подплашенъ и пропѣденъ отъ човѣка, който експлоатира тѣзи земни масла, но нѣкога е билъ въ изобилие, както навсѣкжде.

Отъ намѣренитѣ скелетни останки и зжби и сравнявайки ги съ анатомичната структура на днешнитѣ животни, изследвателътъ не само реставрира измрѣлитѣ отдавна животни, като заключава че тѣзи *тѣхни прадѣди* сж били въ голѣма първобитностъ, но ни дава и сцени изъ тѣхния животъ. Всичко намѣрено до сега въ тѣзи области е прибрано въ „Музея за история, познания и изкуства“ въ Лосъ Анжелосъ и служи за предметъ на надаренитѣ съ фантазия художници за рисуване картината, която и ние даваме по-долу.

Не само плейстоцена (периодъ отъ миналитѣ геологични епохи) изпжква предъ насъ съ своитѣ кръвожадни тигри съ саблеобразни зжби, грамаднитѣ влечуги, грабливи птици и мамутовитѣ видове, но това сж били времена, въ които заедно съ Heinrich Seidel трѣбва да споменемъ „спокойно се разхождаше и мастодона“, времена, въ които бизона, лѣва, пещерната мечка и др. сж били многочислени обитатели на земята.

Намѣренитѣ зжби ни даватъ възможностъ да познаемъ дали животното е било хищникъ или безгриженъ другаръ.

Отъ многото находки на кости на тревопаснитѣ животни сждимъ за флората, която е била много развита. Масивнитѣ зжби и дългитѣ кучешки такива на ме-

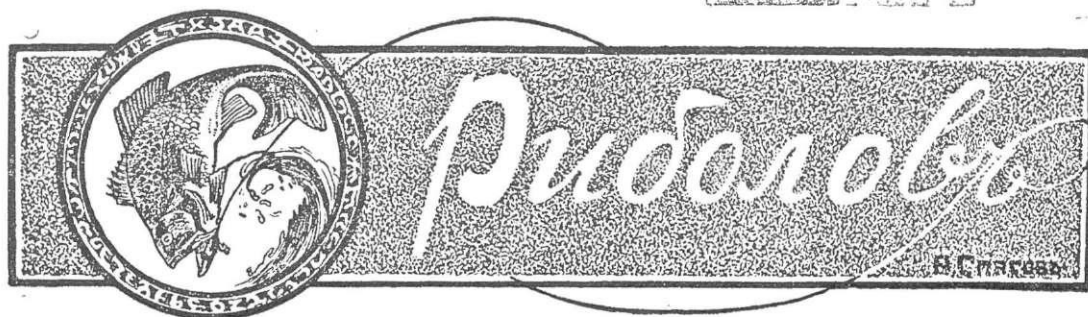
Древни животни намѣрени при масленитѣ извори около Лосъ Анжелосъ споредъ една картина въ американския музей за естествени науки въ Ню Йоркъ.

соядните ни показват тяхната голѣма служба, да разкъсват и унищожават.

Всичко това знаем много отдавна. Но новото, което костните останки от Ранхоло Бреа ни дават, това сж зарасналите осакатявания по костите, които ни показват че и древните животни сж живѣли

както днешните. Такива многочислени повреди издават, че взаимоунищожението и борбата за съществуване въ животинското царство е старо право дадено от природата.

Така предъ насъ възкръсва миналото от своя гробъ. Прев. С. В.

Гр. Ив. Грозевъ.

Риборазвъждане Развъждане на пъстърва.

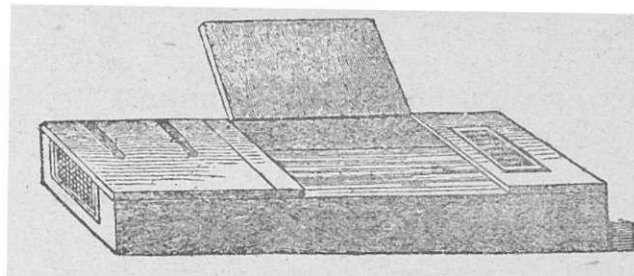
Запазване оплодения хайверъ до излюпване на рибките.

Оплодения хайверъ трѣбва грижливо да се пази до като излѣзат малките пъстървички. Още от момента на оплодяването въ зърната започва да се развива зародиша, въ който се проявява животътъ, свойственъ на всеки живъ организъмъ, т. е. хранене, дишане, движение и растене. Храненето се състои въ употребянето на желтъка въ самите зърна, дишането — отъ кислорода, който се намира въ водата и който зърната поглъщатъ чрезъ поритѣ на връхните си

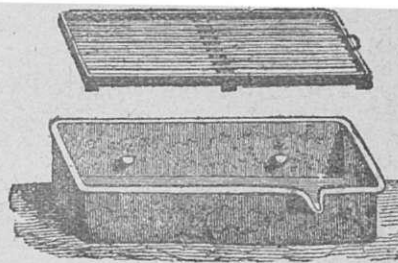
се промѣня, за да не се безпокоятъ зърната; 3) да не допускатъ и въобще да нѣматъ достъпъ животни, които ядатъ хайверъ, като раци, наѣкоми, водни птици и пр.; 4) да се не опиратъ зърната едно о друго и 5) всеки денъ повредените зърна да се изваждатъ отъ сѣда съ обикновени щипци, за да не заразяватъ другите.

Докато излѣзатъ малки рибки, оплодените зърна се пазятъ въ апарати (уреди), които сж различно направени.

Най стариятъ апаратъ за отглеждане на оплодените зърна е оня на Якоби. (Фигура 1).

Фиг. 1.

Фиг. 2.

обвивки. Ако зърната сж покрити съ слой отъ мазнини, които не се разтварятъ въ водата, съ това не се пропусчатъ газовете и зародиша умира. Следователно, 1) водата въ сѣда, където сж оплодени зърната, трѣбва да е чиста, богата съ въздухъ и да има надлежна температура, която постоянно да се поддържа; 2) водата трѣбва спокойно да

Той е просто сандѣче съ дължина отъ 1 1/2 м. до 2 м. Отгоре и отъ едната страна има дупки съ решетки, за да влиза и излиза течешата вода. На дъното на сѣдѣка има камъчета, вземени отъ дъното на рѣка. По тяхъ сж натрупани зърната.

Другъ по-модеренъ апаратъ е на проф. Коста. (Фигура 2).

Той се състои от единъ глиненъ сандъкъ съ дървени рамки въ него. На рамките сж прикрепени стъклени плочи. Оплоденитъ зърна се тургатъ на рамките и се миятъ отъ водата, която се налива отъ горе на сжда.

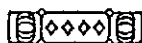
Другъ по-усъвършенствуванъ апаратъ е оня на *Вилиамсона*. Той се състои отъ дървенъ сандъкъ, раздѣленъ на прегради, въ които се нареждатъ рамки, направени отъ дърво, и на тѣхъ сж опънати малки мрежички. Зърната се нареждатъ на рамките. Преимуществата на този апаратъ, предъ оня на Коста сж тия, че въ него може да се тургатъ повече оплодени зърна и, освенъ това, съ такива рамки може сжщевременно да се пренасятъ зърната презъ време, когато сж оплодени.

Оплоденитъ зърна може да се пренасятъ отъ едно мѣсто на друго, но обикновено това се извършва не тутакси следъ оплодяването на хайвера, а после. Най-удобно е, когато на оплоденото яйце се появятъ две точки (бждещи очи); тогава пренасянето е сполучливо, защото зърното не е така нѣжно и възискателно. Зърната се пренасятъ въ голѣми сандъци по дъното на които се туря мѣхъ, подиръ което тѣ се нареждатъ, следъ това се туря пакъ мѣхъ и пр. Мѣхътъ освенъ че остава за по-дълго време влаженъ, но и не позволява на зърната да се измачкватъ.

Температурата на водата играе голѣма роля по отношение на това, кога отъ оплодения хайверъ ще излѣзатъ рибки.

Следващата таблица ни показва това:

При 3° С рибитъ излизатъ за 165 дни
" 5° С " " " 100 "

Риболовството въ Русенския окръгъ презъ 1927 година.

(Изъ отчета на русенския окр. управителъ ¹⁾)

Риболовството би създадо добъръ поминъкъ на населението въ селищата край рѣка Дунавъ и блатата му, ако се обърне по-голѣмо внимание на него и се направи необходимото за подобреннето му, тъй като рибата е насъщна храна на човѣка, следъ хлѣба и месото и се консумира много. Това нагледно ни показватъ следнитѣ данни за

¹⁾ Трѣбва да се съжалева, че въ отчетитѣ на г. г. Окръжнитѣ управители е изоставена една хубава традиция да даватъ отчетъ и за състоянието на ловното дѣло въ района, както това сж правили първитѣ Окръжни управители на България.

" 7° С	"	"	"	75 "
" 10° С	"	"	"	45 "
" 12° С	"	"	"	32 "

Отглеждане на малкитѣ пѣстърви.

Отначало пѣстървичкитѣ нѣматъ нужда отъ храна, защото на корема остава торбичка съ остатъкъ отъ желтъка, който имъ служи за храна. При все това, нѣкъде прибѣгватъ и до подхранването имъ съ желтъкъ отъ птичи яйца. Пѣстървичкитѣ трѣбва да пазимъ отъ други животни — тѣхни врагове. Пазенето е нужно до като се изгуби торбичката отъ корема имъ, следъ това малкитѣ рибки бързо се движатъ и сами се пазятъ. Торбичката остава на малката рибка отъ 3—8 седмици следъ излизането ѝ отъ зърното.

Отглеждането на рибкитѣ по-нататъкъ изисква такива грижи, каквито и при отглеждането на оплодения хайверъ. Трѣбва постоянно да се наглеждатъ и всѣка умрѣла рибка да се отстранява отъ апарата, защото мъртвитѣ рибки плесенясватъ и разпространяватъ сжщитѣ повреди, както и при хайвера.

Колкото и да бждатъ голѣми грижитѣ на рибовѣдѣца, колкото у него всичко да е наредено добре и каквито и да сж старанията му, все пакъ известно количество рибки ще се унищожатъ, ще се изгубятъ. Въ добритѣ рибни заводи обикновенитѣ загуби сж отъ 25—30%. Наистина, понякога загубитѣ, при особено благоприятни условия, биватъ и по-малки, напр. 10—12%, обаче належащия рибовѣдець ни най-малко не трѣбва да се отчайва, ако у него се яви и до 50% загуба.

уловеното и продадено количество риба презъ отчетната 1927 год., а именно:

Отъ р. Дунавъ

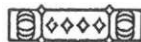
Есетра	4063 кр.	Мрѣна	1192 кр.
Паструга, виза	6692 "	Косатъ	4461 "
Чига	5252 "	Ласнетъ	3067 "
Шаранъ	110724 "	Моруна	346 "
Бѣла риба	4015 "	Ралма	40388 "
Щука	410 "	Фургила	2300 "
Сомъ	19927 "	Платика	1001 "
Маздруга	2579 "	Скомрия	6070 "

Всичко 212505 кр.

Отъ блатата

Чига	1672 кр.	Сомъ	3982 кр.
Шаранъ	13864 "	Мръна	2640 "
Бъла риба	5505 "	Разна	15419 "
Щука	6698 "	Дун. скомр.	80 "
		Всичко	49860 кр.

Или всичко презъ 1927 г. въ района на Русенския окръгъ е уловена общо 262,365 кр. риба. Най-много е уловенъ шаранъ — 124,588 килограма отъ всичкото уловено количество риба.

Решение на Бургаската Търговско-Индустриална Камара по риболовството.

XVIII-то общо годишно събрание на Бургаската Търговско-Индустриална Камара, въ заседанието си отъ 3 мартъ 1928 год., като констатира, както и въ миналото:

1) че въ областта на морското риболовство съществува още пълна несигурност за пласиране на капитали, разни риболовни съоръжения и трудъ;

2) че тия съ мжка събрани срѣдства, хвърлени въ единъ цененъ отрасъл на нашето народно стопанство, последователно загивагъ, пропадатъ и риболовния трудъ се отчуждава отъ този отрасълъ;

3) че вносътъ на риба — прѣсна и солена — продължава въпрѣки слабата консумация изобщо на рибата въ страната;

4) че събиранитѣ отъ държавата 5% за фондъ на риболовството, се даватъ не за насърчение на съществуващото риболовство, което понастоящемъ се намира въ критическо положение и отъ което именно е съ-

бранъ фонда, а за основаването на нови риболовни предприятия:

Смѣта, че покрай другитѣ препорѣчвани до сега мѣрки за развитие на нашия риболовъ, трѣбва да се приложатъ и следнитѣ:

1) да се дадатъ и на *риболовнитѣ предприятия* сжщитѣ привилегии, каквито се даватъ и на другитѣ видове индустриални предприятия;

2) да се отстъпятъ далянитѣ безплатно на голѣмитѣ риболовни предприятия, ва да могатъ последнитѣ да закрепнатъ и да привлѣкатъ нови капитали въ този рискованъ отрасълъ на нашето народно стопанство, и

3) съ срѣдствата отъ образувания риболовненъ фондъ да се подпомогнатъ сжществувашитѣ застрашени риболовни предприятия, за да не пропаднатъ последнитѣ, което би било непоправима загуба за съществуващото риболовство, създадено съ толкова жертви, капиталъ и трудъ.

Трофей около чакалото (гюмето)
на софийския ловецъ Г. Грудевъ

Деца на вълцитъ.

(А. Кайотъ).

Сждбата на възпитанитъ и отгледани отъ вълцитъ деца, класически типъ на които сж Ромулъ и Ремъ, въ

последно време сж предметъ на обширни изследвания. Лондонскитъ вестникъ „Таймсъ“ недавна съобщи за намъреното десетгодишно момче въ пещерата близо до Милвана въ Индия, отгледано отъ вълчица. Това момченце не могло да говори, ходило на четири крака (ржце и крака), лочело вода, подобно на куче, яло грѣва и пр. Понастоящемъ комисия отъ учени се грижи да установи дали случая се касае за нѣкакво етнологическо откритие, превеличение или пъкъ въ сжщностъ имаме работа съ истински фактъ.

За ловния свѣтъ не е безъ интересъ да знае сжществуватъ ли „деца на вълцитъ“, т. е. човѣшки деца отгледани отъ вълчици или въ краенъ случай, деца отраснали въ близко общество съ диви животни. Въ една книжка отъ генералъ Зелеманъ, печатана въ 1862 г., авторътъ описва подробно 5 случаи, отъ които той е билъ събралъ подробни, достоверни сведения, или пъкъ самъ е видѣлъ „деца на вълци“. Въ изданието презъ 1871 г. трудъ на английския държавенъ чиновникъ Валентинъ Балъ, подъ надсловъ „Живота въ джунглитъ на Индия“ се привеждатъ редица примѣри и се изказва гледището, че вълчици, които сж лишавани отъ своитъ рожби, търсятъ случай да задоволятъ своя матерински инстинктъ.

Всичко това се отнася за далечна Индия. Но заедно съ това, по свидетелство на знаменити учени и въ Германия, Литва и др. страни, въ времената когато сж били диви и глухи мѣста, имало е доста тѣй нарччани „деца на вълци“. Естествено-научнитъ съчинения отъ 17 и 18 вѣкъ сж пълни съ подобни случаи и

онзи, който познава старата литература може да посочи дузини типични случаи. Ето нѣколко отъ тѣхъ.

Първи говори за „деца на вълци“ Филипъ Камерарий въ хрониката си отъ 1655 год. Детето, намърено въ 1544 година въ Хесенъ, което впоследствие е преживѣло въ двора на Ландграфа Хенрихъ, е било откраднато на 3 годишна възраст отъ вълцитъ, отхранено е отъ тѣхъ и било възпитано така, че могло да пълзи, скача и бѣга само на „четири крака“. Намърено отново било е доста трудно да се превъзпита. Както се съобщава въ хрониката грижитъ на вълцитъ за това дете сж били толкова голѣми, че тѣ сж му били приготвили специална дупка застлана съ вейки и листа, съ цель да бжде запазенъ отъ студа. Дълго време детето впоследствие е предпочитало да прекарва въ обществото на вълцитъ, нежели въ човѣшко общество. Въ сжщата хроника се съобщава и за намърения случайно при единъ ловъ за вълци 12 годишенъ юноша, който сжщо така е можелъ да се движи на „четири крака“ и по бързина не е отстъпвалъ на вълцитъ.

Многократно се потвърждава историята за Иосифъ Урсинъ, когото намѣрили въ 1681 година въ обществото на едно мечешко семейство и който при залавянето водилъ борба съ хората, хапейки и дращейки ги. Споредъ съобщенията на Бернхардъ Конноръ въ „Евангелието на Медика“ (Амстердамъ, 1699 г.) сжщия Иосифъ Урсинъ¹⁾ не сж могли да го привикнатъ къмъ облѣкло и човѣшка храна.

Другъ юноша, намъренъ сжщо така въ Ливония приблизително на 20 годишна възраст въ общество на мечки, по свидетелството на Шеберъ, е показвалъ малко признаци на разсждкъ, не можелъ да говори, не притежавалъ дори гласъ и много мжно се подавалъ на опитомяване. Постепенно той билъ наученъ да стои правъ като човѣкъ и да говори, макаръ че нѣкакъ крѣсливо и свистяще.

Линей въ своята „Система на природата“ указва за едно момче, порасло въ срѣдата на диви звѣрове, което излагали на показъ предъ бамергския дворъ презъ XVI вѣкъ. „Това момче предизвиквало общо очудване съ своята особена ловкостъ, бързина въ бѣгането и скачане на „четири крака“. Стойки на ржцетъ и краката си, то могло да се бори съ най-голѣми кучета, хапейки и обръщайки ги въ бѣгство.“

¹⁾ Мечешки.

Научно е изследван и засвидетелствуван факта за намъреното въ края на XVI векъ въ Ирландия момче, отгледано отъ овци. Слабо, загорѣло, съ дивъ изгледъ, това момче било твърде подвижно, но неспособно да говори. Момчето блѣло като овца, хранило се съ трева и сѣно, които намирало съ помощта на своето силно развито обоняние. Холандския докторъ Тулпиусъ, който го е изследвалъ по-после, когато е било вече на 16 години, е констатиралъ въ него плоско чело, рѣзко изпъкналъ задтилькъ, широко гърло, тлъстъ сраснатъ къмъ гърлото языкъ — обстоятелство, което Тулпиусъ отдава на навика му да ходи на четири крака.

Това момче до нейде напомня 13-годишното момче намърено презъ 1724 г. близо при Гамелнъ и носяще, споредъ Линея името „Хановерско момче“. За него въ „Бреславския сборникъ за наука и изкуства“ се съобщава следното: „то ходи съвсемъ право. Къмъ хората не проявява особенъ страхъ и позволило сравнително леко да бжде заловено. Женитъ му били крайно противни. Ходи право, бързо бѣга, но по дърветата съвсемъ не може да се катери. Языкътъ му е безобразно дебелъ и като че сраснатъ отъ страни, което вѣроятно е причина, за да не може да говори. — За храна употребява сурови плодове и корени. Две години следъ залавянето му, обществото

на човѣка не могло да укаже върху него никакво влияние, макаръ че то било възпитавано въ Лондонъ при кралския дворъ.

Особено е интересно следното съобщение, което подчертава факта, че човѣшкото дете може да бжде отхранено отъ мечка. Въ 1736 г. въ едно село близо до града Плецкъ гладна мечка незабелязано презъ нощта влѣзла въ единъ домъ и взела отъ люлката дете кърмаче. Изчезването му било забелязано едва сутринта. Детето изчезнало безследно и всички помислили, че мечката го е изяла. По-късно селянитъ забелязали отиваща на ловъ мечка, проследили я и я застреляли. Констатирани, че мечката е кърмачка и тръгнали да търсятъ малкитъ мечета. Въ гората, следъ дълго търсене, тѣ били удивени, когато вмѣсто жалния ревъ на мечетата чули плачъ на дете, което преди това било отнесено отъ мечката. Детето било напълно здраво, охранено и жизнеспособно. Това дете впоследствие било възпитано отъ майка си и въ 1684 година лично е било наблюдавано отъ автора на съчинението „Кърмачката мечка“ Е. Гиппелиусъ.

Въ заключение може да се каже, че фактитъ се отнасятъ до отдалеченото минало и мжно може да се тълкуватъ. Но въ всѣки случай тѣ не сж лишени отъ интересъ и биха дали достатъчно материалъ за цѣла серия книги подъ надсловъ „Европейски джунгли“.

Вълкъ.

Препаратъ отъ г. Д. Хараламбиевъ, директоръ на III Софийска народна прогимназия, секретаръ на Софийското ловно д-во „Соколъ“.

Този вълкъ е убитъ на 12.II 1928 г. отъ ловеца Видулъ Ивановъ, членъ на Вакарелското ловно д-во. Билъ е цѣли петъ години страшилище за овчаритъ около с. Гюрджикъ. Само презъ лѣтото на 1927 г. е унищожилъ около 200 овци и кози и 37 глави едъръ добитъва. Тежалъ е 57 кгр. и въ тарбуха му е намърено цѣло овчо сърдце и много кокали. Отличавалъ се е съ необикновена смѣлостъ и плячката си е разкъсвалъ при селската чешма.

Горски Царь

СПОМЕНИ

(РАЗКАЗЪ)

Влажна есен. Мъглитъ се носѣха отъ ридъ на ридъ, ръмеше . . .

Подъ върха горе, въ уединенъ кжтъ всрѣдъ група дървета, бѣ сгушена дѣдо Петровата колиба. Тя бѣше сама, наоколо ѝ тжжно, шумата пожълтѣла, окапала, — мъглитъ само я заминаваха и отминаваха. Никой не спохождаше дѣдо Петра, понѣкогашъ само, ловци идваха та ношуваха при него, той ги посрѣщаше, радваше имъ се, обичаше гоститѣ си, защото и той нѣвга е билъ ловецъ, пѣкъ и самотата му дотѣгваше много, нѣмаше съ кого другъ да се поразговори, нѣмаше отъ кого другъ да чуе нѣкоя новина.

Стъмнило се бѣше, а навънъ е все тѣй мъгливо и ръмеше. Дѣдо Петръ, небрежно полегналъ край огнището на постлани лупетини отъ царевица, напичаше болнитѣ колѣне. Бабата му пѣкъ шеташе изъ кжщи, пѣшкаташе и отъ време на време наглеждаше гърненцето на огъня — тя гласеше за вечера чорба отъ гжби.

Дѣдо Петръ не бѣше веселъ, той не се смѣше, не се шегувахе: нѣкаква мжка потискаше душата му, той скърбѣше и идваше му току да заплаче. А и бабата бѣше скърбна, тя отъ време на време измърморваше на

стареца ядовито презъ жби: „Едно чедо ни подари Господъ и ти го погуби, изяде го, змия да те изяде! Така ще се скапешъ тука наврѣхъ земята и нѣма да има кой да те зарови!“

Клетия старецъ слушаше тия натякваници и клетви на бабата, отъ мжчно по-мжчно му ставаше, но мълчеше, не отвръщаше . . . Той изпусна лулата си, закри очи съ ржце и заплака. Споменитѣ останали му отъ утрешния день и руганията на бабата прегризваха сърдцето му и қолай да бѣше, той би се заровилъ живъ въ земята, за да не изпитва такива болки на душата! . . .

* * *

Ехъ! Това бѣше на утрешния день преди двадесетъ години: преди двадесетъ години той имаше синъ 18-годишенъ левенгъ. Той и бабата не бѣха сами, запусѣли, както сега, а — весели, щастливи съпрузи.

Дѣдо Петръ бѣше ловецъ, той ходѣше на ловъ съ двуцевка кабзалия пушка и имаше една хубава лиса кучка.

Тогава ловъ имаше много, сѣрни тука наоколо колкото щешъ, а по-горе у Геровото, у Зла Могила и Мечата Падина имаше и рогачи.

Преди двадесет години, на утрешния ден, той взе пушката и излѣзе нагоре изъ Геровото.

Времето бѣ така влажно като сега, шумата окапала.

Пусна той своята Лиска и тя се изгуби изъ гората. Тя гонѣше много рогачитѣ, но до тогава дѣдо Петръ не бѣше стрелялъ на рогачъ, тъй като баща му, Богъ да го прости, много пжти му е казвалъ, че на еленъ не било добре да се стреля, защото останало било още отъ старо време, че който убие еленъ не билъ християнинъ и че щѣло да му се случи най-големото зло въ кѣщи.

Запищъ Лиска, залая, екнаха долищата отъ пискливиятъ ѝ гласъ. . .

Къмъ обѣдъ вѣтъра отгони мъглата, разясни се и слънцете огрѣ надъ почернѣлитѣ гори. . .

Дѣдо Петръ стоеше на ливадата надъ Поповата курия, услужаваше се въ Лиска и лениво се припичаше на приятното слънце.

Лиска наближи, подъ него се чу шумъ, тропотъ, клонетѣ прѣщѣха, шумата по земята се сореваеше. . . изпрѣхтѣ се току предъ него. . . гледа той. . . зълъ духъ бѣ замрежилъ очитѣ му и той прозърташе само неясна фигура съ разклонени рога. Той вдигна пушката, откачи лесно спусъкъ и грѣмна. Изпрѣхтѣ се отново, изрева се силно и затихна. . . Опредѣ лежеше изтѣгнато убитото добиче. „Цѣлъ волъ е“, рече си той безъ да съжалява, че е нарушилъ бащината си клетва.

Запретна се, отърча да повика синѣтъ си, за да пренесатъ съ колата „големия ловъ“ . . .

Слънцето продължаваше немошно и скръбно да отправя последни лъчи къмъ умрѣлото животно! . . .

По плъзгавата пѣтека вървѣха бащата и синѣтъ: тѣ съ голѣма трудностъ изнасяха нагоре къмъ колата убития рогачъ. Бащата се спъна отъ препречила се въ краката му вѣйка, подхлъзна се и падна. Зарамената му презъ грѣба пушка се удари силно о земята и грѣмна подъ него. Синѣтъ изрева отчаяно и падна на земята. Бащата бърже се хвърли върху милото си чедо, за да му помогне, но уви, той видѣ какъ синѣтъ му като езера очи угасваха, заледѣваха; какъ ивица кръвъ обagri устата му! Ужасъ! Бащата онѣмѣ, оглушѣ, ослѣпѣ предъ тая грозна картина, той политна въ безсъзнание! . . .

На следуюция денъ вѣтрецѣтъ оново прогони мъглата, слънцето прозърна и леки пари като димъ отъ таманъ се понесоха надъ пресниятъ гробъ! . . .

* * *

Огня горѣше, гърненцето продължаваше да ври, а дѣдо Петръ, похлупилъ се на очитѣ си плачеше, ридаше! . . .

Колкото днитѣ минаваха, колкото повече старостта и самотията го натискаха, толкова по-силно виждаше той заледенитѣ синови очи и обaгрената съ кръвъ уста, а сега тѣ му се виждаха страшни и внушителни. Той виждаше какъ синовага ржка се протѣга, той усѣща какъ тя го стяга, души го! . . .

Бабата седеше край огня, тя плачеше тихо, проклинаше она лошъ часть на утрешния денъ, който я отдѣли съ едникиятъ ѝ синъ.

Подполк. Н. Подгоровъ

ЗАЯКЪТЪ.

(Разказъ на единъ войникъ)

Това се случи при единъ срѣщенъ бой.

Мѣстността бѣше такава, че дветѣ колони: нашата и неприятелската, бѣха изненадани една отъ друга. Патраулитѣ само успѣха да размѣнятъ по нѣколко изстрела и частитѣ бѣгомъ се развърнаха и залѣгнаха на достигнатитѣ мѣста. Боя бърже пламна. Безпиренъ трѣсъкъ, прорѣзванъ отъ остритѣ редове на картечницитѣ и отъ ужасния вой на снарядитѣ, оглуши мѣстността

Следъ нѣколко часова стрелба, дветѣ огнени линии се доближиха на около шестстотинъ крачки и, понеже упоритостта отъ дветѣ страни бѣше голѣма и жертвитѣ много, бѣхме принудени да се окопаваме. По едно

време, въ разгара на боя, отъ къмъ едина флангъ се викна: „у-ха-ха, заякъ!“ Викѣтъ постепенно се подемаше по цѣлата линия. Страхливото животно, което лежеше между огненитѣ линии, се бѣше подплашило отъ хилядитѣ гърмежи и бѣгаше така силно, че разстѣгаше тѣлото си до скъсване. Тогава, като че ли нѣкой заповѣда стрелбата да се пренесе и съсредоточи по дефилиращия предъ насъ заякъ. Но макаръ и уплетенъ въ тази паяжинна вихрушка отъ куршуми, която го жестоко преследваше, той щастливо минаваше смъртоноснитѣ ѝ нишки.

— Ето го, ето го, идва къмъ насъ, — викаха другаритѣ ми отъ ротата и безъ

смѣтка пилѣха куршумитѣ си по сивата линия, която очертаваше бързоногиятъ дългоухъ. Въ този моментъ у мене се породи ловджийското ми желание да убия заяка. Съ вдигане на пушката, той се мърна до мушката ѝ, и азъ натиснахъ спусъка. Почти едновременно заяка направи единъ грамаденъ скокъ, обърна се презъ глава и се простна мъртавъ на земята. Веднага стрелбата утихна и за кратко време се нададе радостно „ура“, следъ което боя продължи съ същата яростъ.

Кой уби заяка? Азъ или нѣкой другъ, дали неприятелски войникъ, това не мога да твърдя, тъй като въ момента, когато съмъ натисналъ спусъка още десетина души сж направили сжщото. Обаче въ мене остана скритото убеждение, че азъ съмъ го убилъ.

Подиръ това кратко развлечение, може би въ мислитѣ на всички се изпречи трудния въпросъ, „кому принадлежи заяка?“. Тъй като и ние и неприятеля имаме еднаквото право да претендираме за него, отговора бѣше много простъ: „Заяка принадлежи на този, който има смѣлостта да го вземе“. И докато разсждавахъ така, ротния командиръ, който бѣше на нѣколко крачки задъ мене, каза:

— Юнаци, сигурно нѣкой отъ нашата рота уби заяка. Ние трѣбва да го вземеме и по никой начинъ нѣма да го дадемe на онѣзи пълзльовци

— Азъ ще го взема, — се обадиха нѣколко героя.

— Добре, отговори спокойно ротниятъ, но ще почакате да се стъмни.

Често въ време на война психологията на участниците се мѣни и по нѣкога може да се сравни съ тази на аномалнитѣ. Въ такива случаи и най-пламенната речъ за изпълнение на свещения дългъ или най-строгата заповѣдъ за самопожертвование не могатъ да ентузиазиратъ или заставятъ бойцитѣ да изпълняватъ желанието на началника, като едновременно извършватъ подвизи до степенъ на чудеса, както това е въ състоянието да направи *болната амбиция*.

Следъ изказаното желание на ротния, което бѣше и наше, и следъ готовността на нѣколко души да взематъ заяка съ рискъ на живота си, съвестта почна силно да ме грозе. Нима мога да допусна другаритѣ ми заради мене да отидатъ на явна смъртъ — за да взематъ непотребния никому заякъ, който се случайно появи въ боя за да разообрази монотоността му и който убихъ, за да уталожа ловджийската си болна *амбиция*? Нима самъ не можехъ да изкарамъ дѣлото си до край? — Не, тѣ нѣма да отидатъ,

помислихъ, решенъ да умра и се обърнахъ къмъ ротния, като извикахъ:

— Азъ убихъ заяка и азъ ще го взема!

Сепнатъ отъ моето късно изказано желание, ротния устреми изпитателенъ погледъ въ моитѣ тревожни очи и отговори съ сжщото спокойствие:

— Тогава, ти ще отидешъ да го вземешъ.

Този исканъ отговоръ се бърже разля като топълъ балсамъ въ жилитѣ ми и ме мигновено успокои. Тихо азъ турнахъ ножа на пушката си, напълнихъ я и се свихъ като звѣръ въ легловището си, въ очакване да мръкне. Боя продължаваше. Около мене се стреляше и охкаше. Азъ чувахъ непрекъснатия шумъ на тракашитѣ затвори, но вече не взехъ участие въ боя. Азъ не трѣбваше да се подавамъ тамъ, гдето косѣше смъртта, защото още нѣколко часа ми бѣше необходимо живота, докато дойдеше моя редъ. И азъ запалихъ цигара и зажумѣхъ въ желание по-скоро да мръкне, като отъ време на време бавно отваряхъ очи за да провѣря изтекълъ ли е деньтъ.

Не следъ дълго, слънцето бавно потъна задъ лилавия хоризонтъ, позлати срещнитѣ чукари и преди да изчезне трепна като последна усмивка на умирающъ войнъ. Отъ изтокъ се тихо поладе кървавата луна и като изкачи небосвода, доби фосфоренъ блѣсъкъ, който обля бойното поле съ опалова свѣтлина. Тамъ недалече неприятелскитѣ окопи се очертахъ съ тъмло сини рѣзки, а по срѣдата, гдето лежеше заяка, заигра тайнствена мъглевина. Въ нея азъ вперихъ очи.

Когато умората се почувствува отъ всички, стрелбата почна постепенно да редѣе и на нѣкои мѣста почти заглѣхна. Но между нашата и неприятелската рота, предъ които се намираше заяка, фучеше вихренъ огънь. Въ това време ротния припѣлзе при мене и ми каза:

— Ще тръгнешъ когато луната се закрие задъ онзи облакъ. За да не пострадашъ отъ нашитѣ изстрели и за да заблудимъ неприятеля ще разпоредя стрелбата да се пренесе въ лѣво и дѣсно отъ мѣстото гдето е заяка. . .

Азъ мълчахъ доволенъ отъ себе си и гордъ предъ близката неизвестностъ.

Когато облака закри луната и настана мракъ, ротниятъ ме пипна по рамото. Азъ изкочихъ отъ окопа и полетѣхъ напредъ.

— Смѣло. — извикаха другаритѣ ми и онѣмѣха.

Наведенъ, азъ тичахъ срѣдъ честитѣ гърмежи, но нито единъ куршумъ не съсна край мене. Това ме накара да разсждавамъ и дойдохъ до заключението, че неприятеля

за да вземе заяка бѣше избралъ сѣщия начинъ на действие като насъ и срещата ми съ него бѣше неминуема. Бѣхъ вече на мѣстото дѣто се намираше убитото животно и напрегнахъ погледъ си за да го видя, когато чухъ близки стѣпки . . . Неволно моитѣ рѣце здраво стиснаха пушката. „Крачка напредъ!“ . . . и нашитѣ ножове се силно удариха Блѣснаха искри и загаснаха. Настѣпи рѣжкопашенъ бой надъ заяка, който жестоко тѣпчехме. Въ хаоса отъ тѣпи удари, глухо сумтение и несвързани слова, единъ гласъ трептеше въ ушитѣ ми; „заяка или смъртъ“. И като отблѣснахъ насочения срещу ми последенъ ударъ, азъ издебнахъ момента и съ единъ невѣроятенъ силенъ замахъ забихъ ножа си до кръстовището въ гърдитѣ на моя смърсенъ врагъ, който се сгромоляса до краката ми. Веднага измъкнахъ подъ трупъ на убития обезобразеното животно и потъналъ въ неизпитано радостно опиянение, се върнахъ въ окопа. Тамъ, всрѣдъ погледитѣ на другаритѣ ми, подадохъ заяка на ротния. Той здраво стисна кървавата ми рѣка и ме пригърна.

Когато луната изгрѣ и отъ новоoble бойното поле, азъ видѣхъ на мѣстото отъ гдето взѣхъ заяка, да се мъждѣе трупъ на неприятелския войникъ. Боя пакъ пламна съ още по-голѣмо ожесточение, но нашия духъ вече превъзхождаше неприятелския, защото като мълния се разнесе и въ двата отряда, че заяка е взетъ отъ насъ.

На разсѣмване ние настѣпихме смѣло, водени отъ ротния командиръ.

Когато за втори пѣтъ случайността ме накара да мина край убития отъ мене неприятелския войникъ, ние трѣбваше да залѣгнемъ. Неприятеля за да не ни позволи повторно да настѣпваме, откри възможния най-честъ огънь. Всѣки отъ насъ потърси прикрытие, било задъ трѣнка, било задъ къртина и плѣтно прилепна къмъ земята. Съ притаенъ дѣхъ бърже приплѣзѣхъ до трупъ. Неговото изкривено лице бѣше обърнато къмъ мене. Сякашъ видѣхъ какъ той се взре съ полузатворенитѣ си очи въ менъ и почна да ме фиксира. Живъ ли бѣше той? Дали ме позна?

Наможахъ повече да издържа този мрътвешки погледъ и се помъжихъ да обърна трупъ му на другата страна. Тогава усѣтихъ, че отъ гърдитѣ му, гдето бѣхъ натисналъ съ рѣката си, нѣщо ме убоде. Азъ погледнахъ. На тѣхъ бѣше забодена ловджийска значка.

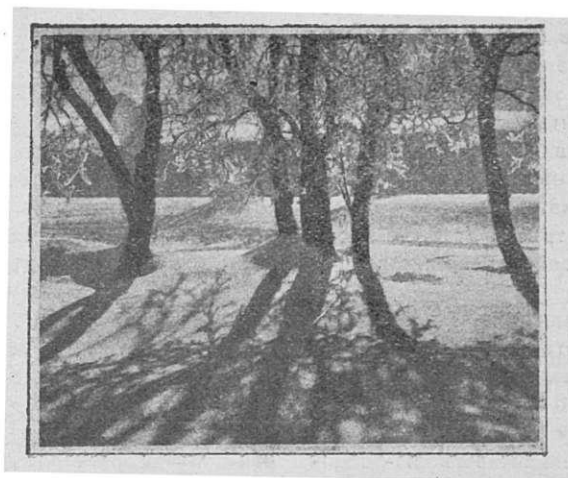
О, нещастния, и той, като мене е билъ останалъ съ убеждението, че е убилъ заяка!

„Стани“ — се чу команда и викнахме „ура“.

Неприятеля недочака нашия ножъ.

— А какво стана съ заяка, — запитахъ войника.

— Ха, заяка ли?! За него никой се не сети, той остана пиръ на гарванитѣ.

Какъ да направимъ сами добри тапи за ловни патрони.

Високата цена на ловните материали заставлява често ловецътъ самъ да си произвежда нѣкои отъ тѣхъ. Обикновено най-често се замѣнятъ съ собствено производство тапитъ за ловни патрони. Тази замѣнка малцина извършватъ съ нуждната вещина, поради което силно се намалява сигурността на ловния изстрѣлъ.

Лошиятъ бой на ловната пушка ние всѣкога сме разглеждали като загуба за ловното ни стопанство, защото ловецътъ стрѣля по много дивечъ, ранява много, а взима малко. Раненото е действителна загуба за народната ни икономика.

Въ това отношение ние искаме да посочимъ на нѣколко начина за рѣчно приготвяне на ловни тапи, които да отговарятъ на изискванитъ отъ тѣхъ условия. Онзи, който пристѣпва самъ да си приготвя тапи, преди всичко трѣбва да познава тѣхното предназначение при пълнене на ловния патронъ и качествата на добрата тапа.

Една добра ловна тапа трѣбва да бжде лека, еластична, невъзпламеняема и намаслена. Тя трѣбва да има такива размѣри, че при изстрѣла и последващото движение на сачмитъ въ цевта да не позволява проникването на барутнитъ газове между последнитъ. За тази целъ тапата се прави съ малко по-голямъ диаметръ отъ диаметра на гилзата (вътрешния). Като най-добъръ материалъ за тапитъ се счита кечето, което трѣбва да бжде чисто, плътно, еднообразно, малко пресувано и слабо намаслено.

Височината (дебелината) на тапитъ трѣбва да бжде равна на $1/2$ отъ вътрешния диаметръ на цевта. По-дебелитъ тапи безъ нужда и въ вреда на оржжието увеличаватъ налягането на барутнитъ газове.

Има случаи дето се изискватъ по-дебели тапи, а именно, когато гилзата е по-къса отъ патронника. Напр., когато имаме патронникъ 7 с.м., а гилза $6\frac{1}{2}$ с.м. Въ тоя случай при изстрѣла за да се запълни по-широкото мѣсто въ патронника предъ гилзата отъ $1/2$

с.м. необходимо е тапа 6—7 мм. по-дебела. По този начинъ ще се избѣгне прорива на барутнитъ газове.

При пълненето непосредствено надъ барута трѣбва да се постави една тънка картонена тапа—нѣщо което е особено необходимо когато се употребяватъ намаслени тапи.

Пълненето на патронитъ съ хартия, парцали и пр. вмѣсто тапи намалява извънредно много гжстотата на изстрѣла. Така, напримѣръ, ако при пълнени патрони съ тапи гжстотата на боя е 60 на сто, при пълнене само съ хартия е 25 на сто.

Ако обаче хартията при пълненето поставимъ между две тънки картонени тапи гжстотата на боя се малко увеличава. Употрѣбимъ ли между тапитъ парцали или пакла, особено намаслени, вмѣсто книга, то гжстотата на боя достига до 40 на сто. По този начинъ при пълненето трѣбва да се внимава да не се пречупатъ, изкривятъ или подгънатъ картоненитъ тапи, което ще влоши много правилността на изстрѣла.

За тапи могатъ да се употребятъ изрѣзки отъ стари галоши или изобщо отъ каучукови материали. Тѣ иматъ този недостатъкъ, че сж много тежки и не могатъ да се намазлюватъ.

Една сравнително добра тапа може да се получи като между дветъ картонени тапи поставимъ 1 с.м. пластъ дървени опилки, но не отъ чамови дървета, които скоро изкалватъ цевитъ, а отъ леки дървета като топола, липа и др. Тѣй приготвенитъ тапи не отстъпватъ на тапитъ отъ книжно кече, които обикновено се продаватъ на нашия пазаръ. Но още по-добри резултати ще се добиятъ отъ тѣхъ, ако вмѣсто сухи опилки употребимъ намаслени опилки съ каквото и да било масло, а най-добре съ стеаринъ, парафинъ или вошина, като смѣстятъ се направи въ обикновена паничка на печката. Тѣй приготвенитъ тапи не отстъпватъ на тапитъ отъ кече намаслени.

За да не се деформиратъ и подгъватъ картоненитъ тапи, при изстрѣла съ тапи пригот-

вени по горния начинъ, къмъ картоненитъ тапи се залепятъ кжсчета дебело сукно.

Тапитъ приготвени съ опилки могатъ да се препоржчатъ като еднакво добри, дори и по-добри отъ онѣзи тапи, които днесъ се намиратъ на нашия пазаръ.

За тапи могатъ да послужатъ и кожени изрѣзки, особено отъ добре промаслени кожи (юфть и пр.). За да се пълни съ такива кожени кржгличета, върху барута най-напредъ се поставя картонена тапа, следъ което се турятъ нѣколко кржгличета, за да се добие дебелина 1 с.м. и най отгоре се поставя кржгличета отъ сукно. Недостатъцитъ на тѣзи тапи сж, че сж тежички и отъ дълго съхранение на патронитъ изсъхватъ (губятъ маслото си).

Добри тапи, които въ нищо не отстъпватъ на намасленитъ тапи отъ кече, могатъ да се направятъ само отъ сукнени кржгличета, които нѣма нужда да се лепятъ, а е достатъчно да се намаслятъ добре и плътно да

се натикатъ една върху друга съ дървения натисквачъ, който трѣбва да има точния диметъръ на гилзата.

Най-добри резултати за точния бой на пушката, както и за доброто състояние на цевта при изстрела, даватъ така нареченитъ „маслени тапи“, които лесно и просто може да си направи всѣки ловецъ. За тая цель се взима смѣсъ по равно восъкъ и лой, която се поставя между две картонни тапи. Върху картонената тапа подъ съчмитъ се поставя сукнено кржгличе. Дебелината на тапата се прави споредъ обикновената дебелина на тапитъ отъ кече.

Така направенитъ тапи не отстъпватъ и на най-добритъ и реномирани тапи.

И тука трѣбва да се спомене, че ловецътъ, който се заеме самъ да си приготвя тапи, трѣбва предварително да направи една малка престрелка за да установи най-добритъ и подходящи за неговата пушка.

Т. Драгановъ
(Ямболъ)

ЛОВЦИ

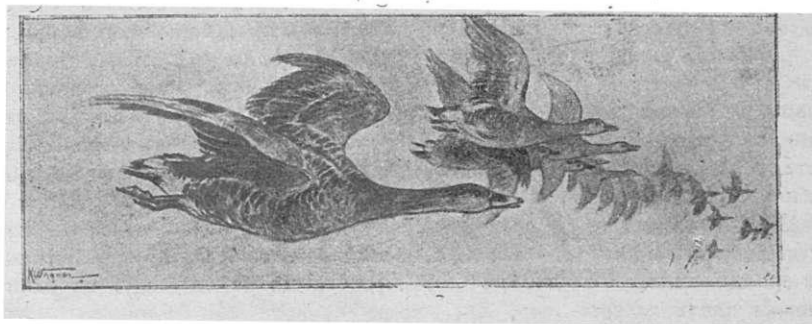
Тамъ изъ ведритъ джбрави,
де славейче звучно пѣй,
отъ зори деньтъ остави
модра радостъ да ни грей,

И срѣдъ кждравата шума,
дето ручей мълвятъ,
ний отправяме куршума
и на звѣръ и дивечъ скжплъ.

А небето свѣтлосиньо
се усмихва и цѣвти —
въ подвигъ зрѣе катъ свѣтина
мощна вѣра и кѣнти.

Тамъ просвирватъ зли дробинки,
вой заглѣхва на глиганъ. . .
Тука двама пѣкъ глогинки
гълтатъ съ погледъ въ ширъ зарянъ.

Цѣлий день въ унесъ минава —
срѣдъ гърмежи, смѣхъ на ловъ, —
весель месецътъ изгрѣва
и приветства ни съ любовъ.

Царски даръ за г. Лазаръ Пулиевъ — Сучурумски. Н. В. Царя — първия ловецъ на България, не е забравилъ юбилея — ловецъ Лазаръ Пулиевъ и по този случай му е подарилъ едно 9 мѣсечно породисто куче „Леда“ отгледано въ двореца „Евксиноградъ“.

Да даде Богъ здраве и дълги години на мастития ловецъ, за да прави честитъ и веселъ ловъ изъ тракийскитъ равни поля.

Запазване кожитъ отъ молци. — Съ настѣпването на пролѣтѣта, носенето на подплатенитъ съ кожи дрехи става ненужно. Такива дрехи, които често пѣти сж подплатени съ скѣпи кожи, ще трѣбва да се запазятъ по нѣкакъвъ начинъ до следующата зима, за да не се нападнатъ отъ молцитъ, които съвсемъ не ги жалятъ. За тази целъ се приготвява разтворъ отъ 125 грама чистъ виненъ спиртъ, 125 грама терпентиново масло и 30 грама камфоръ. Този разтворъ трѣбва да се постави въ бутилка, която да се държи добре затворена. Когато ще употребяваме разтвора, бутилката трѣбва добре да се разклати.

Кожитъ, които ще се съхраняватъ, трѣбва предварително да се изгупатъ добре съ тояга. Следъ това се поставятъ въ дървенъ сандѣкъ, стенитъ на който да сж плтно облепени съ книга. Въ този сандѣкъ се поставя преди всичко навита попивателна хартия, която е напоена силно съ горния предпазителенъ разтворъ, и следъ това се надиплюватъ кожитъ. Поставените така кожи въ сандѣка немогатъ по никакъвъ начинъ да бждатъ нападнати и седени, както отъ молцитъ, така и отъ други паразити.

Научна екскурзия на чехски професори въ България. Група професори отъ Вишето Рибарско училище въ Водняни (Чехия) начело съ Директора на училището Вацлавъ Щепалъ сж изявили желание да предприематъ презъ настоящето лѣто екскурзия въ България съ целъ да се опознаятъ съ рибоводното и рибовѣдно дѣло у насъ.

Нѣщо за началниятъ срокъ на разможаването на зайцитъ. На 4 мартъ т. г. нашиятъ именитъ писателъ и добъръ ло-

вецъ Елинъ Пелинъ е билъ въ Карловскитъ бани, дето сж изпратили едно момченце да набере коприва. И вмѣсто съ коприва, мамчето се върнало съ едно младо зайче на възраст около 2—3 недѣли. Слѣдователно тукъ имаме случай дето заяка се е котилъ въ първата половина на м. февруарий.

Единъ щастливъ опитъ съ развъдъ на фазани. Преди три години извѣстниятъ ловецъ Ив. Багаровъ е ималъ хубавата идея да пустне за развъдъ на свобода 15 фазана въ района на Карловскитъ бани, дето сж на лице всички благоприятни за този дивечъ условия. Слѣдъ три години, днесъ въ тази околностъ се наброяватъ повече отъ 200 фазана, които сж се разселили далечъ отъ първоначалното имъ гнѣздовище.

Ето единъ насърчителенъ практически примѣръ какъ слѣдва да се постѣпва съ развъда на дивеча и по кой пѣтъ могатъ ползотворно да се употребятъ срѣдствата на фонда развъдъ на полезенъ дивечъ.

Желателно е този прѣвъ по рода си примѣръ да бжде надлежно проученъ, както и да се взематъ всички мѣрки за запазване и целесъобразно използване на приплодитъ.

Националенъ паркъ въ южна Африка. Чрѣзъ законъ цѣлата областъ Саби въ южна Африка ще бжде превърната на националенъ паркъ и като такъвъ ще получи наименованието Крюгеровъ паркъ за дивечъ. Той ще обхваща едно пространство повече отъ 5,000 кв. километри.

Диви животни и растения ще намѣрятъ тукъ закрила и убѣжище. Броя на дивитъ животни въ тая областъ се изчислява на 130,000 слона, носорози, зебри, кудоси, диви кози, и около 600 лѣва. Паркътъ ще бжде снабденъ съ грамадна ограда, дълга много километра. Този паркъ ще прѣдставлява за бждещитъ поколения въ южна Африка послѣдния остатѣкъ отъ нѣкогашния разкошъ на първобитнитъ девствени гори.

Подобни паркове, както е извѣстно има и въ Америка, а сжщо и въ Европа. Дали и ние нѣкога ще се сдобиемъ съ единъ нац. паркъ

за запазване поне малкото останки от нашата орфана природа, незнаемъ. „Ловна Просвета“ не единъ път е повдигала този въпросъ, а сѣщо и г. Иванъ Сокачевъ въ в. Миръ м, г. изказа твърде цѣнни мисли по него. Но времето минава, нашата природа изъ день въ день пуща и ние сме безпомощни да спремъ нейното разхищение. Колко ще бжде и навременно и умѣстно ако природоизпитателното д-во съ своя авторитетъ и компетенция вземе въ ржцетъ си инициативата по този въпросъ и най-енергически се застъпи предъ съответното М-во за учредяването по законодателенъ редъ на единъ националенъ паркъ, като се избере и посочи едно подходяще за тази цѣль мѣсто.

Въ царството на Киклицитѣ. „Куртъ кая“ и „Кушъ-кая“ — това сж малки възвишения, източно отъ с. Хаскьой и южно отъ с. Фикель, край турската граница, къмъ Одринъ, отъ които първото по-високо отъ второто, обрасли съ заклеятели храсти и бодилъ. Въ горнята имъ и срѣдния частъ се издигатъ на-зжбени отвесни канари отъ варовникъ.

Тукъ е царството на киклицитѣ, което от-коле имаме желание да посетимъ. Това стана презъ месецъ януарий, съ сборенъ пунктъ гр. Свиленградъ отъ дето подъ ржководството и съ съдействието на симпатичнитѣ другари Н. Кем-въ и полковникъ Жил-въ се опжтихме на ловъ.

Преношувахме въ Свиленградъ и рано сутринъта на 14 тръгваме за опредѣленото мѣсто. Минаваме презъ познатитѣ отъ войната съ турцитѣ с. с. Кара-Ада, Юскюдаръ, Паша-Махле и вечеръта стигаме въ с. Хаскьой — на едно разстояние около 30 км. северо-източно отъ Свиленградъ, Тукъ ще е бивака ни.

Още отъ Юскюдаръ, отъ дветѣ страни на пжтя, направихме една екскурзия и всѣки отъ насъ вече носеше по нѣкоя яребица или кикликъ. По граничната линия сж предизвестени нашитѣ постове, които ни посрѣщатъ твърде приветливо.

Въ Хаскьой, по разпореждане на общинския кметъ „Казака“, преселенецъ отъ с. Таушанъ-Куруджи кьой до Одринъ, ни се даде за квартира една отъ училищнитѣ стаи; ученици и учители прекарватъ коледната ваканция и училището е свободно.

„Казака“ е и кржчмаръ; фирмата е на жена му и кржчмарството не му пречи да бжде и кметъ, Чудно изобретателно племе сме ние българитѣ; закона забранява кмета да е кржчмаръ, но, когато фирмата е на жена му, той може да изпълнява и дветѣ тия длъжности.

Кржчмата е близо до училището. Въ нея заведующия прехраната на дружината е наредилъ столовата, кждето сутринъ, преди тръгване за лова, и вечеръ, следъ завръщане, подкрепяме сили; обѣдната закуска се правеше

на полето, кой-какъ завърне, защото отъ за-лисия по изобилния ловъ и не оставаше време за това.

Така прекарахме въ това царство на киклицитѣ на 15 и 16 г. м. Рано сутринъ, разпре-дѣлени на групи, тръгваме за означенитѣ мѣста и още съ излизането отъ селото стрелбата започваше и къмъ „Куртъ-кая“ ставаше по-честа.

Два дена стрелба до насита. Отъ къмъ турскитѣ постове се чува тоже редка стрелба. Сигурно и тамъ ловци като насъ си опит-ватъ щастieto.

Отъ тукъ се виждатъ купола и минаре-тата на „Султанъ-Селимъ-Джамия“. На върха на едно отъ тия минарета съмъ се искачвалъ презъ 1913 г. като участникъ тогава при пре-вземането на Одринъ. Това ми навѣва тжжни спомени за пропаднало национално величие. Сждба. . .

На петия день се вече връщаме къмъ Сви-ленградъ за София — всички съ праздни па-трондаши, но съ пълни торби изобиленъ ловъ, какъвто, вървамъ, мнозина другари сж рѣдко виждали.

София 1928 г. *Н. Маноловъ, с. Н-лци.*

Гренландскитѣ кучета. Благодарение на суровата природа въ далечния сѣверъ, тѣ сж едни отъ най-издържливитѣ животни. Отъ нѣколко години тѣзи кучета ги развъж-датъ и въ Алпитѣ, близо до глетчеритѣ на пла-нината Юнгфрау. Тукъ тѣ сж вече добре акли-матизирани и даватъ редовни поколения. За да използватъ тѣхнитѣ качества, тѣхъ ги дър-жатъ на станцията Юнгфрау на височина близо 4000 м. Прѣзъ зимата тѣ извършватъ, впрѣг-нати въ шейни, съобщителната служба между Шайдегъ и станцията Егерглетчеръ. Презъ лѣтото тѣ снабдяватъ съ храна и пр. физичес-ката лабаратория, която е разположена на ви-сочината Мюнхъ, 4,105 м. надъ морското рав-нище. Шестъ здрави гренландски кучета мѣк-натъ нагоре натоварената шейна и следъ раз-товарването ѝ като стрели се спускатъ обратно надолу.

Ни най-малко не доява на тѣзи кучета по цѣли нощи да живѣятъ на вѣнъ, затрупани отъ грозни снѣжни виялици. На сутринъта тѣ се измѣкватъ живи и здрави отъ своето топло снѣжно легло и поематъ работата си. И ако тѣ виятъ често, това не трѣбва да имъ се по-ставя въ укоръ. Тѣ си виятъ обикновено въ разни случаи, понеже тази раса кучета немо-гатъ да лаятъ. Тѣ виятъ просто, че имъ се вие, било отъ удоволствие, било кагато сж гладни.

Дупнишкото Рибно дружество „Рила“ за да даде най-широка известностъ на режима за риболова въ своя районъ е из-дало въ форма на афишъ, публиченъ „Редъ на

риболова за Дупнишка околия. Въ него сж дадени подробно забранените за риболовствуване мѣста. По мѣроприията отъ това естество особено значение има забраната на риболова въ „Седемтъ рилски езера“ (Еди гьолъ), както и въ всички води на Рило монастирския басейнъ. Тази мѣрка бѣ крайно наложителна за запазване пѣствата отъ окончателно изтрѣбяване.

Въ сжщия редъ сж дадени важни извлечения отъ закона за рибарството които трѣбва да станатъ достояние на всички граждани.

Позива на Дупнишкото рибно дружество завършва съ следния апелъ: „Приатели на Дупнишката природа, групирайте се въ Рибното дружество, защото то е единствено, което работи активно за нейното запазване.“

Ние се особно радваме на Дупнишките рибари, обединени въ една обществена организация, че се стремятъ не само за постигане ограниченитъ си собствени цѣли, а въ своята обществена дейность изхождатъ отъ единъ по-общъ идеалъ — всеобщата закрила на природата. Защото вѣрно е, че риба, дивечъ и редъ други природни блага и красоти може да има само при едно пълно и цѣлестно съхранение на природата. Нейнитѣ блага сж тѣй свързани помежду си, че нарушимъ ли цѣлостта на едно отъ тѣхъ, пресушваме източника и на останалитѣ.

Колко навременно и полезно ще бжде отъ това гледище всички организации, които иматъ съприкосновение съ природата, да последватъ благородния примѣръ на Дупнишките рибари!

Сказка за закрила на природата. По покана на Ловното д-во въ Стара-Загора нашиятъ редакторъ г. Ив. Сокачевъ е държалъ публична сказка на тази тема въ гр. Стара Загора. Сказката е била придружена съ свѣтливи картини.

Ловци, внимавайте когато пълните патронитѣ си. Мнозина наши ловци считатъ че научнитѣ методи при пълненето на патронитѣ, които се препорѣчатъ отъ компетентни лица, могатъ да се забикалятъ, безъ особни последици. Въ сжщность това пренебрежение къмъ тѣзи методи често е отплащано съ пукнати пушки, отнесени приклади, а нѣкога гробътъ е билъ отплата за небрежността.

Напоследъкъ у насъ все по-вече и по-вече си пробива пътъ въ ловната служба бездимния ловень барутъ, при пълнежа съ който намастената ловна тапа играе значителна роля и предпазва цѣвитѣ отъ поврѣда. Намаслени тапи на пазаря има малко и на високи цени — 0.80-0.90 лв. парче! Това кара ловцитѣ сами да се снабдяватъ съ такива тапи, като ги натопяватъ преди пълненето въ нѣкоя тлѣстина: лой, спермацетъ и пр.

Единъ случай показва че и тукъ трѣбва да се внимава. Ловецъ извършвалъ пълнежъ съ бездименъ барутъ, разтопилъ говежда лой, потопилъ тапитѣ въ нея и още покрити съ обилно количество лой ги втикнувалъ въ гилзата надъ барута, тѣй че доста лой излѣзла надъ тапата и тамъ замръзнала. Това херметическо и силно притискане на барута, както и спойката, която е станала вслѣдствие застиването на лойта между гилзата и тап та е причинило такова силно налѣгане при изстрѣла, че ловеца щѣлъ да падне. Затвора билъ изкривенъ силно, а меднитѣ шапчици на гилзитѣ просто били пресовани къмъ задната стена на затвора.

Само безусловната здравина на пушката „Пиперъ“ е предотвратила голѣмото нещастие.

Нека ловцитѣ внимаватъ и не правятъ подобни опити, а да спазватъ точно указанията на науката.

Една радостна вестъ за ловцитѣ. Слѣдъ като българските ловци се сдобиха съ собственно-българско производство сачми, което непрестанно се подобрява, а създадената конкуренция на дветѣ фабрики въ Пловдивъ и Варна, ще съдейства още по-вече за подобренето му, предстои да имаме и собствено производство на бездименъ ловень барутъ.

Известно е че вноса на чуждестраненъ ловень барутъ, поради специалнитѣ тежки условия за превоза, е почти невъзможенъ, а дето се успѣва съ нѣкакъвъ незначителенъ вносъ цената е тѣй висока, че истинския ловень бездименъ барутъ се явява достѣпенъ само за най-богатитѣ ловци, а ловцитѣ изобщо не сж богати. Това положение е разглеждано не еднажъ отъ всички ония, които сж се убедили, че бездимния ловень барутъ има несъмнени преимущества въ службата на ловеца.

До колкото се научаваме въ условията за постройката на военната фабрика за барутъ, е предвидено и специално отдѣление за произвеждане на бездименъ ловень барутъ до 50 тона годишно. При осъществяването на това производство българските ловци скоро ще се приспособятъ къмъ този барутъ. Желателно е при това положение ловцитѣ да не си набавятъ нови пушки безъ тѣ да сж годни за стрѣлба съ такъвъ барутъ.

Извадено отъ утробата на убита майка — зайче, отгледано. Въ Хавигсбергъ — Германия, отъ утробата на единъ убитъ заякъ сж били извадени три напълно уформени зайчета, отъ които дветѣхъ, отпущнати на земята, умрѣли. Ловеца, който убилъ заека взелъ останалото живо зайче и внимателно го изтрилъ съ кърпата си. Подъхалъ го, изтрилъ го пакъ, и то почнало все по-видимо да диша. Завилъ го въ кърпата си и отнесълъ въ домътъ си. Тамъ съ помощта на биберонка, въ която поставилъ яраве млѣко размѣсено на

половина съ вода, го нахранилъ. Поставилъ го на мека постелка и запалилъ близо до него електрическа лампа, която пуска топлина. Отъ действието на топлината и храната, то почнало да се изтѣга и отворило очитѣ си.

Следъ нѣколко дена то можало да яде освенъ млѣкото, но и по малко зеле и весело скачало изъ стаята въ която е било леглото му.

Въ услуга на читателитѣ ни „Ловна просвѣта“ често е запитвана отъ своитѣ абонати по разни въпроси и молена за разни услуги. За да може да организира една по-добра служба за услуга на своитѣ читатели, редакцията реши да открие настоящия отдѣлъ. Редакцията е готова безвъзмездно и веднага да дава пълни и най-провърени сведения по разни въпроси и да доставлява разни необходимости, като ловни кучета, оржжия, припаси, книги, значки и др. подобни. Тя ще се грижи да даде предварителни точни сведения за предмета който интересува читателя. Неговата цѣна, качества и пр. Въ сжщия отдѣлъ се умоляватъ и всички ония, които иматъ ловни кучета за проданъ, да съобщаватъ въ списанието, безразлично дали сж абонати или не, за да може който се интересува да знае де и какви кучета има. Тия публикации ще сж безплатни.

Търси се малко кученце, Грифонъ или Сетеръ. Редакцията търси малко 2—3 месечно чистокръвно Грифонче или Сетерче за свой абонатъ. Ония, които разполагатъ съ такива да съобщатъ въ редакцията за да бждатъ прегледани отъ представител на редакцията. (Купувачъ В. Червенковъ Н-къ бюро мѣрки и теглилки гр. Стара Загора) писмо отъ 3 I. 1923 г.

Необикновено изобилие на прелѣтни блатни птици. До като продължителната и топла есенъ се отличаваше съ

отсъствие на прелѣти отъ пѣдпѣдци, а прелета на бакаситѣ бѣ краткотраенъ и спазенъ само за известни области тъкмо обратно зимата ни донесе необикновено и рѣдко изобилие на прелѣтни блатни птици: диви патици отъ най-разнообразни видове, диви гжски, лебеди, райери и пр.

Тѣзи желанни гости за ловцитѣ, особено въ сезона, когато мѣстния дивечъ е вече побранъ и проредѣлъ, посетиха въ голѣмо изобилие почти всички свои любими мѣста навредъ изъ страната ни.

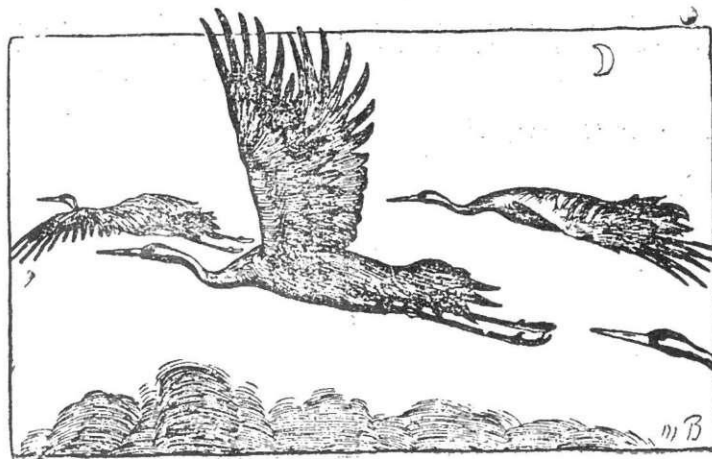
Както въ воднитѣ басейнитѣ на приморие, така и по-голѣмитѣ наши рѣки, езера и блата изъ вътрешността, несмѣтни дружини отъ разнообразни патици и гжски дадоха материалъ за изобилень ловъ по най-разнообразни начини.

Но по системенъ и организиранъ ловъ се е постигналъ само въ Софийско, Пловдивско и Пазарджишко, дето има вкусъ и обичъ къмъ лова отъ чакало (гюме). Въ Софийско има случаи дето единъ ловецъ въ една ношъ отъ чакало е убивалъ до 120 диви патици, други по 18—20 диви гжски. Добри познавачи отъ Пловдивъ твърдятъ, че само за нѣколко седмици въ гр. Пловдивъ сж внесени до 20,000 диви патици и гжски.

Въ Варненско освенъ обикновената дива гжска сж паднали голѣми дружини отъ пещерни гжски, обаче въ Варненския ловень районъ използването на блатния ловъ, въпрѣки на много благоприятнитѣ условия, е било много слабо, главно защото тамъ не се практикува ловътъ отъ чакало (гюме).

На ловнитѣ пазари цената на една дива патица въ София се е движила между 30—40 лева, а въ Пловдивъ между 30—35 лева.

Характерно е, че въ Пловдивско сж паднали райери, такива сж убити и препарирани — което е сравнително рѣдко явление.

КНИЖНИНА

Нова придобивка за нашата научна литература — едно културно дѣло на Негово Величество Царя.

Много ценни трудове на наши естествоизпитатели по флората и фауната ни, печатени въ разни наши списания сѣ оставали неизвестни за чуждитѣ учени поради това, че сѣ публикувани само на български езикъ; така сѣщо за проучванията правени надъ материалитѣ отъ сбиркитѣ на Царския естествоисторически музей, ентомологическа станция и тия, събирани презъ екскурзитѣ предприемани отъ Дирекцията на научнитѣ институти на Царя, сѣ Неговото съдействие, е съобщавано само въ нашитѣ печатни издания — малка частъ отъ тѣхъ е превеждана или предавана въ резюме на чужди езици; затова и тия проучвания, пълни сѣ ценни и съвършено нови за науката открития, сѣ останали неизвестни за чуждитѣ естественици.

Нуждата отъ едно печатно издание, единъ органъ на Научнитѣ институти на Н. В. Царя въ който да се публикуватъ всички научни резултати отъ изучванията въ тѣзи Институти, бѣ станала необходимостъ, която Н. В. Царя наврѣме съзре и попълни сѣ „Известията на Царскитѣ Природонаучни Институти“ — периодическо издание, което ще излиза годишно въ обемъ 10—15 коли и въ зависимостъ отъ материала и срѣдствата сѣ които ще разполагатъ за цѣлѣта Институтитѣ. Редактирането на списанието е възложено на Д-ръ Ив. Бурешъ — директоръ на Царскитѣ Научни Институти.

Въ Известията ще се помѣстватъ статии на наши и чужди учени върху изучванията на флората и фауната ни, и понеже казаното списание е предназначено повечето за запознаване чужденцитѣ естественици сѣ нашата фауна и флора, затова статитѣ ще се печататъ повечето на чуждъ езикъ. Така сѣщо въ тѣхъ ще се помѣстватъ и преводи на статии отъ наши естественици, печатени вече въ български списания и които сѣ отъ голѣмъ интересъ за чуждитѣ учени.

Известията ще бждатъ разпращани безплатно на по-виднитѣ природонаучни институти, музеи, библиотеки и учени.

Въ програмата на Известията влизатъ сѣщо и библиографическитѣ сведения, които ще се даватъ за всички научни трудове по изучване фауната, флората и земния съставъ на страната ни, а така сѣщо и рецензии върху всичко, което се публикува по природознанието на нашата страна. Писанитѣ на български езикъ статии ще бждатъ рецензирани на нѣмски, френски или английски езици, а тия печатани на чужди езици — ще се рецензиратъ на български.

Съ Известията се поставя начало и на друго едно дѣло, което едва следъ десетина години ще се завърши, именно; събиране материали за една „Фауна на България“ — съчинение, което ще съдържа сведения за разпространението и разпознаването на всички животни, които се срѣщатъ у насъ, а тѣ сѣ повече отъ 15000 вида.

Първата книга на „Известията“ е излъзла отъ печатъ и съдържа следнитѣ статии:

Бурешъ Ив. Природонаучнитѣ Институти на Негово Величество Царя на Българитѣ. Цѣль и задачи на „Известията на Царскитѣ Природонаучни Институти“ (сѣ 7 фотографич. снимки).

Хандшинъ Е. Пещерни колемболи отъ България (сѣ 12 фигури въ текста)

Ферхеръ К. Върху *Diplopoda* отъ България събирани отъ Д-ръ Ив. Бурешъ. Трета статия (сѣ 13 фигури)

Бурешъ Ив. и Кантарджиева С. Видоветѣ отъ подсемейство Carabinae въ България: тѣхното разпознаване и разпространение (сѣ 21 фигури).

Бронингъ Ст. Приносъ къмъ фауната на рода *Carabus* (Carabidae, Col.) въ България сѣ огледъ и на съседнитѣ земи.

Редикорцевъ В. Приносъ къмъ познаването фауната на псевдоскорпионидитѣ въ България (сѣ 12 фигури).

Стояновъ Н. Върху срѣщащитѣ се въ България форми отъ *Verbascum humile* Janka (сѣ 1 фигура)

Шуманъ Ад. Върху едно сполучливо отглеждане на *Gyrætus barbatus* въ Царската Зоологическа Градина въ София (сѣ 4 фотографически снимки).

Дрѣнски П. Риби отъ семейство Cobitidae въ България (сѣ 2 фотограф. и 3 фигури).

Стояновъ Н. Литература върху флората на България за последнитѣ десетъ години (1918—1927). (сѣ 1 фигура)

Бурешъ Ив. Чуждестранна литература върху фауната на България, Тракия и Македония.

Богатото и разнообразно съдържание на първата книжка показва какво голѣмо значение ще има това ново научно списание за нашата природоизпитателна наука, както и новитѣ хоризонти, които се откриватъ за нея, като чрезъ „Известията“ тя ще се постави въ връзка съ научнитѣ институти и деятели отъ цѣлия свѣтъ. Може да се каже смѣло, че тази книга ще изиграе не малка роля за подигане българското име въ очитѣ на културния и ученъ свѣтъ,

Зимень ловъ

Текстъ Алень Макъ

Музика Пейнски

ХА-ЛИ ЗИ-МНИ СЪ ЗА - ВЯ-ЛИ. СЪ ПРЪ-СПИ ГОР-СКИ ДО-ЛИ - НИ,
ВЪВЪ КО - ЛИ-БА-ТА ОВ - ЧАР-СКА ВЪ ПЪС-НИ ВРЕ-МЕ ТО ЛЕ - ТИ,
ЛА-ЛА - ЛА-ЛА-ЛА-ЛА-ЛА - ЛА-ЛА-ЛА - ЛА - ЛА - ЛА-ЛА-ЛА - ЛА - ЛА - ЛА.

А ПО - ТО - ЧЕ - ТА ЗА - МРЯ-ЛИ ВЪ ТЕЖ-КИ БЪ-ЛИ ПЕ - ЛЕ - МИ.
ТА - МО ЧЕ - ТА - ТА ДРУ - ГАР-СКА ЧА - КА ДЕНЬ ДА СЕ ВЕ - СТИ.
ЛА-ЛА - ЛА-ЛА-ЛА - ЛА - ЛА - ЛА-ЛА-ЛА - ЛА - ЛА - ЛА-ЛА-ЛА - ЛА ЛА-ЛА-ЛА

ХЕЙ - - - ЗА - КА - ЛЕ - МИ -
МЕ БО - И СЕ ОТЪ ВЪ - ТРИ-ЩА
И ВЪВЪ БУ - РИ И ВЪВЪ ХА-ЛИ
БО - ДЪРЪ ДУХЪ ЩЕ

ЯТЪ - ЛО - ВЕЩЪ ЩЕ ЗА - БРО - ДИ ПО - ДО - МИ - ЩА
СЪ - ХРА - НИ. ЩЕ СЪ - БУ - ДИ ТАМЪ ЗА - МРЯ - ЛИ

КА - ТО ВОИ - НА НИ ХРА - БРЕЦЪ.
СПО - МЕ - НИ ЗА СЛА - ВНИ ДНИ.

Хали зимни съ завяли
Съ прѣспи горски долини,
А поточета замряли
Въ тежки бѣли пелени.

Въвъ колибата овчарска
Въ пѣсни времето лети —
Тамо четата другарска
Чака день да се вѣсти;

Не бои се отъ вѣтрища
Закалениятъ ловецъ —
Ще заброди по долища,
Като война ни храбрецъ.

И въвъ бури, и въвъ хали
Бодъръ духъ ще съхрани;
Ще събуди тамъ замряли
Спомени за славни дни...

НАША ПОЩА

Редакцията на списанието умолява Г. Г. председателитѣ на ловнитѣ дружества въ Троянѣ, Чирпанѣ, Тетевенѣ, Кошункавактѣ, Лѣсковецѣ, Севлиево, Кочериново, Стобѣ, Кърджалий, Годечѣ, Шуменѣ, Плевенѣ, Русе, Двѣ могили, Орта кйой, Орхание, Враца, Видинѣ, Кюстендилѣ, Любимецѣ, Хасково, Свиленградѣ, Ломѣ, Дарж-дере, Елхово, Кесарево, Якоруда, Харманлий, Рахово, Самоковѣ, Станимаки, Узунджово, Айтосѣ, Долни-

Шпаньолка „Кети“ принадлежаща на ловеца Д-ръ Сим. Подбалкански въ Варна.

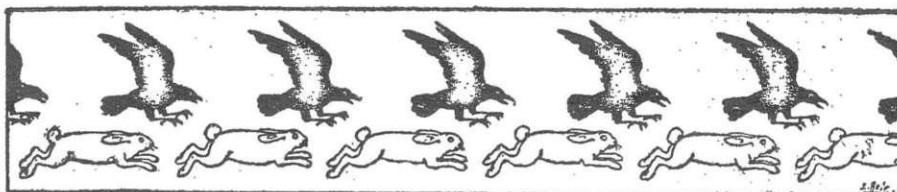
бана, Османъ-пазарѣ, Луковитѣ, Фердинандѣ, Ихтиманѣ, Устово, Ст. Загора, Новоселци, Нова Загора, Никополѣ и Калоферѣ, да бждатъ добри и наредятъ да се изпратятъ сумитѣ за

Сборника ловни вечеринки и забави, който имъ се изпрати доста отдавна. Съ това тѣ ще облекчатъ твърде много Редакцията въ нейната дейность и издаването на една нова и твърде ценна и интересна книга по лова.

Д-ръ Симеонъ Подбалкански — Варна. Тукъ даваме фотографията на Вашия женски Шпанийолъ и молбата Ви до ловцитѣ които иматъ подходящъ мжжкаръ, да ви известятъ, за да можете при нужда да си послужите за сешаване на Вашата кучка. При това искаме да съобщимъ Вамъ, а сжщо така да направимъ това достояние на всички любители на хубави и породисти кучета за ловъ, а особно на ловнитѣ дружества, че казанлъшкия ловецъ, известния нашъ шампионъ по стрѣлбата г. Боянъ Христовъ, миналото лѣто е набавилъ отъ Франция два чистокръвни Шпаниола — едъръ типъ. Мжжкия Томъ de „Saint Hilain“, три годишенъ, бѣлъ съ кафяви петна купенъ отъ изложбата въ Рамбуайе за 15000 лева. Женската Сами de Villeneuve бѣла съ кафяви петна, тригодишна купена за сжщата цена.

Шпанийолитѣ отъ този типъ днесъ сж на мода въ Франция. Тѣ се отличаватъ съ много красиво и интересно търсене, здрава стойка, силно обоняние и отлично донасяне на дивеча. Тия кучета доставятъ съ своята живописна работа въ полето истинска наслада на ловеца съ птичарѣ.

Шпанийолитѣ на Г. Б. Христовъ вече иматъ първитѣ чистокръвни приплоди отъ три мжжки и две женски кученца. Тѣзи кученца той държи на разположение на мераклиитѣ, а особно би се радвалъ ако съ тѣхъ снабди нѣкое ловно дружество, което ще има възможность да ги запази и разплоди. Желаящитѣ да се обърнатъ къмъ Редакцията на сп. Ловна Просвѣта, която отъ своя страна ще ги постави въ връзка съ стопанина имъ.

На внимание на абонатитѣ!

Съ настоящия брой на списанието изпращаме до всички абонати, които не сж изплатили абонамента си, квитанции по пощата за да се издължатъ.

Нека нашитѣ абонати знаятъ че всѣко изпращане на квитанциитѣ по пощата е свързано съ значителни разходи и **повръщане неизплатени квитанции** нанасятъ на редакцията голѣми **загуби**. Това нашитѣ читатели нѣма да допустнатъ, защото добре знаятъ при какви условия се издаватъ у насъ списанията.

Изплатете квитанциитѣ при първо поднасяне отъ пощенския раздавачъ!

ЛОВЕНЪ СМѢХЪ И ВЕСЕЛИЕ.

Най-приятното четиво за ловците е
СБОРНИКА

„ЛОВНИ ВЕЧЕРИНКИ И ЗАБАВИ“

Подъ редакцията на
АЛЕНЪ МАКЪ

ЦЕНА 25 ЛЕВА

Доставя се отъ Редакцията на сп. „Повна
просвѣта“ ул. „Узунджовска“ № 9
София.

ДО ГОСПОДИНЪ

Д-р Д. Урушев

улица

№.....

гр. (село)

Варна

околия

Г. Н. Поповъ & Братъ - София

Бул. Дондуковъ. 19

Придворенъ доставчикъ

Телефонъ № 831

ФАБРИКУВАТЪ:

Офицерски, желѣзничарски, уче-
нически и всички други видове
:- шапки, погони и портупей :-

Складъ на военни и трудовашки вещи.

Прочети!

ГРИФОНЪ

Прочети!

ИЗГУБЕНО ЛОВНО КУЧЕ

Въ края на м. Януарий т. г. е загубена въ София грифонката „КИТА“, кафява съ мекъ кѣдравъ косъмъ и сиво бѣли крака до колѣното, прите-
жание на пазарджишкия ловецъ Благо Илинчезъ. „КИТА“ е била дока-
рана въ София за да се покрие.

Умолява се който я е намѣрилъ или знае нѣщо за нея да уведоми Редак-
цията на списанието, срещу възнаграждение!